

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, november 29-én.

329. szám.

Torzkép.

A gróf Apponyi Albert mai beszéde arra a művésztrefára emlékeztet, mikor a festő egy csomó szép asszony legszebb vonásaiból akarja az igazi Vénuszt összeállítani. Torzkép jön ki belőle. Mert a szép részletek sem érnek sokat harmónia nélkül. S a gróf Apponyi Albert mai beszédéből éppen ez a harmónia hiányzott, mely a tagadhatatlanul szép részleteket egybeolvassza.

Nagyon különös beszéd volt ez. Ugy indult, mintha korrájk akarna lenni, aztán hirtelen karrikatura lett belőle, de itt sem állott meg, hanem váratlanul elégikus hangok csendültek meg benne, hogy végül a rapszódia magaslatára próbáljon emelkedni. Külön-külön mindegyik részlet érdekes volt, sőt az utolsó-nak kivételével majdnem mesteri. Az utolsó ugyanis, talán a szónok bágyadt-sága miatt, egy kicsit összezavarodott és ami a rapszódiát mindig fenyegeti, bomlaszt lett belőle. Pedig nyilvánvaló, hogy gróf Apponyi Albert a zavarosan fogalmazott hasonlattal csak azt akarta megmondani, milyen kevéssé érinti őt a jelen kritikája, mikor egész főrekvése az, hogy a jövőnek érintetlenül adja át az ő ideális tiltakozását. Így is jön ki belőle, hogy gróf Apponyi Albert inkább az állambölcs szerepét veszi magának, mint az aktív politikust, aki elvégre mégis csak a jelen számára kíván dolgozni; de ahogy ezt a hasonlatot megfogalmazta, még sokkal rosszabb

véleményre jogosít. Mert a hasonlattal azt akarta igazolni, hogy az ellenzéki akció a magyarság fejlődésének zavartalan menetét akarja biztosítani, holott ez az akció közönséges szemnek éppen azt mutatja, hogy miképpen állítja meg és iparkodik elposványosítani az obstrukció a magyar parlamentnek még hétköznapi menetét is. Ez a rapszodikus részlet tehát mindenképpen gyöngébb volt.

Több elismerés jár ki a beszéd többi részletének. Az a korrájk, melyet gróf Apponyi Albert az utolsó husz esztendő eseményeiről festett, komolyság szempontjából minden figyelmet megérdemel. Ami benne van, nem nélkülözi az igazságot. Legfőleg az feltűnő, ami belőle hiányzik. Mert a lelkiismeretes korfestőnek nem illenék róla megfelekeznie, hogy nagy forrongások és válságok után a nemzeti érzés rendszerint elszokott kissé bágyadni s az a magyarság, mely közel husz esztendőn keresztül a legkeményebb harcokat vívta alkotmányos jogaiért, magától is óhajtotta a pihenést. Az aktív politikusok altatója igazán fölösleges volt abban az időben, mert pihenésre vágyott és rá is szorult az elfáradt nemzedék. A nemzeti párt vezére azt hiszi, hogy alattomos politikusok tervszerint altatták el a nemzetet, de erre aligha van egyéb bizonyosága annál, hogy ez a nemzet nem akar fölébredni az ellenzéki riadóra. Ez pedig tévedés is lehet. Nincs ugyanis kizárva, hogy ez a riadó a gyöngé. Hogy nem hat a nemzetre. Sőt az is lehetséges s a jelek is

azt igazolják, hogy a nemzet hallja ugyan az ellenzéki riadót, de nem hisz benne s úgy találja, hogy igazi ok nélkül riogatják. Az ellenzék ugyanis egy kicsit visszaélt olykor azzal a jogaival, hogy neki költögetni szabad a nemzetet.

Mintha gróf Apponyi Albert maga is élne a gyanuperrel. Az az elégia, mely nyilván legszebb részlete volt mai beszédének, erre látszik mutatni. Gróf Apponyi Albert tele van keserőséggel és lemondással. Nem hisz az emberekben, nem hisz a nemzetben és nem hisz immár önmagában sem. Az a tövisekkel kirakott út, melyet 25 év óta kevés pihenővel és kevés igazi sikerrel rött végig, felzaklatta egész lelki világát s ő, aki pályája kezdetén minduntalan elárulta hamleti természetét, ma már az egész nemzetet látja Hamletnek. Mintha az egész nemzet a lét és nem lét kérdésén töprengene. Így érzi egyszerre a saját lelkében az egész magyarság minden képzelte fájdalmát s midőn ezeket elsirja, szinte tévedésbe tudna ejteni az igazsággal, mely sirásán átrezeg. Meghatóan szép akkordok csendülnek itt meg ajakán, csupa lírai érzés, amelyről őszintén hiszi, hogy az összes érzését tolmácsolja s abban a pillanatban kimondja, hogy legszívesebben egészen visszavonulna a közpályáról, ha kötelességmulasztás látszata nélkül tehetné. S olyan meghatottan mondja ezt, mintha vele együtt az egész nemzetet is csak a kötelesség tartaná még a porondon, különben a következő perczben Magyarország kihalna és nem volna benne

A nagy képes világtörténet

A régi jó időkben, mikor a történetírásban a nagy és hangzatos szavak az első szerepet játszották, a történetet magát elnevezték „az élet tankönyvének,” és e meghatározáshoz híven sok jeles író, ki kora embereinek fővilágosítására és kiképzésére törekedett, bölcs tanácsaikat sohasem mulasztották el az ó-kor történetéből vett példákkal megtámasztani és mintegy hitelesíteni. Amint hogy Polyhius és Plutarch azon szándékkal komponáltak könyveiket, hogy ezek az olvasót az élet és különösen a közélet küzdelmében való megállásra képesebbé tegyék, úgy a renaissance emberei, hűségesen követve e rendszert, a dicső elődök könyveiben olvasható dolgokat és bölcs megjegyzéseket intő példaként idézték, hivatkozván rájuk, mint megdönthetetlen igazságokra. A szellemi ébredés korának egyik leghíresebb és legmélyebb hatású könyvében, a „Fejedelmek”-ben az éleselméjű Machiavelli kegyetlen tanácsainak megokolására ép annyit és talán még több bizonyítékot merít az ó-kor történeti írataiból, mint saját korának eseményeiből.

Akkorában még erősen hitték, hogy a történet az élet tanítója.

De a múlt század, a „bölcsök százada”, már kételkedni kezdett a régiékné hitében, és a történetben kevésbé az életirányító tapasztalatokat kereste, mint inkább az emberi

nem összes életjelenségeiben mutatkozó haladás törvényének beigazolását. Ők alapították meg a művelődés történetét. A mi korunk pedig, mint a korai didaktikusok és a későbbi bölcsészek természetes örököse, keresztülvergődve a szenvedélyes történetírások különféle iskoláin, a szepitők és pszichológok, a dicső-rök és gáncsolók iskoláin (Michelét, Carlyle, Momen, Curtius, Macaulay), végül egészen megtagadta a történetnek ama képességét, hogy az életre nézve közvetlenül oktató tudomány legyen.

Nem, a történet nem adhat gyakorlati tanácsokat, melyek az élet szükségében hasznára volnának az embernek! — így kiáltanak föl a legújabb kor kétkedői, midőn az előző emberöltő színes és meleg történetírásának különféle módszereit rombadólni és a régi oktató és bölcselkedő modorokkal együtt a tudományos lomtarba hullani látták.

Hát aztán a vita vége mi volt?

A vita vége az volt, hogy az összes táborok szószólói, az összes különvélemények képviselői egybehangzó kijelentéssel elismerték, hogy a történet — habár képtelen is közvetlen gyakorlati tanokat szolgáltatni az életnek, — az összes tudományok között a leghasznosabbak egyike, mert alapja és kiegészítője minden politikai és jogi tudományoknak, melyek, ha csupán a korbeli jelenségeket dolgoznák fel, csonkak és hasznavehetetlenek volnának. Fontos a történet tudománya még azért is, mert lelkiismeretes bírálás révén megállapított

hiteles adatokkal bizonyítja, hogy az emberiségnek minden viszonyai korról korra változnak, hogy e változások szükségképpen kifolynak az intézményekre és hogy az ily változásokba bátran bele lehet nyugodni. És mindennekfölött emeli a történeti tudomány jelentőségét még az is, hogy általában fölvilágosítón hat az emberre, mint hogy a mainap használatos módszerénél fogva fölleli az emberiség összes vallási, erkölcsi, társadalmi, tudományi és művészeti ügyeit, és mindezeknek fejlődési mozzanatait ismertetve, lényegük iránt a leghitelesebb és a leghelyesebb tájékoztatást nyújtja. Nem is lehet igazi értelmi műveltséget képzelni alapos történeti ismeretek nélkül.

Ez a mai vélelem a történet szerepéről és jelentőségéről az ember szellemi gazdagságában.

És e vélelemtől nem igen lehet megvonnunk a jogosultságot. A jól megírt történet, az igaz emlékek alapján helyesen konstruált és ügyesen előadott történet nagymértékben hat fölvilágosítólag és művelőleg az ember lelkére. Sőt mondhatjuk, hogy az ismeretek egyik nagy tömegének megadására semmi eszköz sem oly hatékony, mint a történet.

Egy példát. Hiába magyarázzák nekem meghatározásokkal, megkülönböztetésekkel, fogalmi taglalásokkal, és sajátos ismertetőjelek összefoglalásával, hogy mi a keleti katonakönyvről, ki országát, hatalmát, népeit, kincseit kardja-

más, csak elvonult, magányos élő emberek sokasága. Oh, nem szabad az ő érzésének őszinteségében kételkedni, csak persze a szemének jóságában nem lehet megbizni.

A lírai érzés mindig csalóka s ebben az országban csak gróf Apponyi Albert hiszi igazán, hogy a magyar szívek mélyén egyéb nem mozog, csak a teljes lemondás vágya. Pedig az ország hétköznapi érzésekkel dolgozik és az a szerencse, hogy így dolgozik. Az iparosnak csak egy vágya van, hogy elmúljon fölé az a bizonytalanság, mely most minden vállalkozását irritálja. A gazdának csak egy ösztöne van, hogy a szocializmusban rejlő veszedelmet ne tetézze még a gazdasági bizonytalanság is. De gróf Apponyi Albert őszinte hittel zengi a maga nagy elégiáját s mert az országban bizonyos nyugtalanságot lát, úgy képzei, hogy ez az ő nyugtalansága. Most is az, aki mindenkor volt: az álmok álmodója, akinek az egek szép szavakat adtak, hogy álmait elmondhassa.

De objektív igazságot senki se keresen az ő beszédében. Nem is pályázik ő arra. Sőt most, amikor beszédét a maga egészében olvashatja az ország, bárki megfigyelheti, hogy a gróf Apponyi Albert egyéni fájdalommal van átitatva a korrajz, az elégia, a rapszódia, sőt talán még az a karrikatura is, mely sohasem lehetett volna olyan tökéletes, ha egy kis objektivitás csuszik beléje. Argumentummal nem dolgozott gróf Apponyi Albert, neki ma csak érzései voltak. És a bizalmat a kormánytól, a nemzettől, mindentől csak azért tagadta meg, mert az érzései úgy parancsolták. S ha a politikussal szemben támasztható igényekre gondolt, akkor sem tudott egyéb argumentumot, csak a választási visszaéléseket. Azt kívánják tőle, hogy gondoljon magyar voltára?

Szép. De gondoltak-e a választók magyar voltára, akiket jogaikból kifosztottak? Azt kívánják tőle a vármegyék, hogy ne obstruáljon? Helyes. De gondoltak-e valaha a vármegyék arra, hogy a választási visszaélések ellen kérve nyezzenek? Bizalmat kér tőle a kormány? Rendjén van. De orvosolta-e már a választások ellen felhangzott panaszokat? . . . Szóval: a választási visszaélések itt, és a választási visszaélések ott. Egyébként pedig minden argumentumot pótol az érzés. Ez látszik ki a gróf Apponyi Albert beszédéből.

S ezért van, hogy ezekből a szép részletekből nem tud egy harmonikus egész kidomborodni. Csak szép vonások és összevéve egy — törzkép . . .

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése lesz.

A holnapi ülés. Két eseménye is lesz a holnapi ülésnek. Az egyik a máról elmaradt mentelmi jelentés, amelynek a viharát már mára várták. Csak hogy elhalasztották holnapra, a mai napot Apponyinak adván. (Különös viharok azok, amelyeket terminusra lehet megrendelni.) A másik eseménye lesz a holnapi ülésnek a kormány javaslata a királynak uralkodói jubileuma alkalmából való üdvözlése tárgyában. — Itt egyben megemlítjük, hogy a főrendiháznak december elsején lesz ülése, az uralkodó üdvözlésére.

A katolikus központi kongrua-bizottság ülése. Az országos kongrua-bizottság ma délután öt órákor saját helyiségében ülést tartott, melyen dr. Samassa József egri érsek elnökölt és dr. Timon Ákos miniszteri tanácsos egyetemi tanár teljesítette a központi előadói tisztségét. A napirend tárgya volt a kongrua-bizottság ügyrendjének kidolgozására kiküldött albizottság javaslata, amelyet a kongrua-bizottság egy általánosságban, mint részleteiben némely stiláris módosításokkal elfogadott.

Az ellenzék felirata. A bécsi „Pol. Corr.“ budapesti levele az ellenzék ama felhívásával foglalkozik, hogy bocsássa el a korona a Bánffy-kormányt, mert amíg ez a kormány lesz a hatalmon, addig nem áll helyre a parlamentben a nyugalom. Legalább is furcsa — mondja a levél — hogy a parlamenti harcot arra a tőrre akarják átvinni, hogy a korona apró szivességekkel kedveskedjék a tisztelt obstrukciónak. Egyenesen a korona iránt tartozó tisztelet hiányára vall az a föltevés, hogy a korona hajlandó lehetne ily szubjektív óhajítások teljesítésére. Éppen az a körülmény, hogy a parlamenti ellentéteket a személyes animozitás színvonalára süllyesztik le, legkevésbé sem alkalmas arra, hogy az ellenzéki nézeteknek és óhajításoknak különös súlyt adjon. Az obstrukció, úgy látszik, nagyon is tulbecsüli erejét. Képessége mindössze abban nyilvánul, hogy megzavarja az országgyűlés tanácskozásait és meghusztítja az ügyek parlamenti elintézését. De ez nem elegendő ok arra, hogy a kormány ott hagyja helyét. Ez talán inkább arra lehetne ok, hogy a választókhoz kérdés intézessék, vajjon helyeslik-e, hogy képviselők egy része tisztán arra adja magát, hogy zavarokat támasszon a parlamentben. Mindenesetre életkérdés a parlamentáris országban nem ismerik és nem fog ez meghonosulni Magyarországon sem.

Epilógus.

(A kvótábizottság ülése.)

Közel két évi folytonos ide- és odautazgatások tanácskozások, alkudozások, szóbeli és írásbeli tárgyalások és mindezek után a teljes sikertelenség konstataciója után a magyar kvótábizottság ma tartotta utolsó ülését — melyben már nem maradt egyéb hátra, mint hogy a bizottság kijelentse, hogy a törvényhozásnak melynek kebeléből kikerült, jelentést tesz funkciójának meddőségéről.

Ezt a jelentést Falk Miksa készíti el. Ennek államférfini bölcsessége a kvótábizottság egyéb okirataiban is kifejezésre jutott. A jelentést nemsokára a kormány be fogja terjeszteni a képviselőháznak, melynek kötelessége lenne azután az osztrák Reichsrathal már

nak köszöni? Nekem a sok magyarzat után lesz ugyan fogalmam ez alokról, de ez a fogalom szürke, halovány és erőtlensé. És talán nem is marad meg sokáig emlékezetemben. Nincs minden embernek olyan feje, mint Aristotelesnek.

De mikor a korunkbeli jó történelmi műben, mely az emberiség történetét háromezer esztendővel terjeszti ki hátrafelé, olvasom, mit mond Assur-bani-pal király önmagáról Elam országának meghódítása és Susa városának bevételé után: akkor oly kép támad lelkemben az ily hadvezér-autokratáról és annak hódításairól, amelyet a definíciók nem adhatnak és melyet soha el nem feledhetek. Mert ez az alak nem okoskodásom szülöttje, hanem képzeletemben támadt:

Hallgassák csak meg:

„Assur és Istar akaratából beléptem (Usmanaldas susai) palotába és ott kipihentem büszkeséggel.

Kinyitottam kincstáraikat; elvettem aranyukat, ezüstjüket, gazdaságukat, minden vagyonukat, melyet Elam első királya és azok, kik követték, összehalmozgattak, és melyet soha ellenség keze nem ért; elvittem, mint a prédát. Arany és ezüst rudat . . . csillogó drágaköveket . . . gazdag öltözeteket . . . hadifegyvereket, nehéz hadi szekereket, ékítve bronz díszítéssel és festéssel: mindent elvittem Assur országába.

Szétromboltam Susa tornyát, melynek alapja márvány volt; és leverettem tetejét, mely fényes ércből való volt.

Magammal vittem Susinakot, az erdőlakó istent és kinek isteni képét még senki sem látta . . . Harminczkét király szobrát, ezüstből,

aranyból, bronzból és márványból: mindezt elvittem.

Egy hónapig és huszonöt napig pusztítottam Elam országának tartományait; és kiöntöttem rájuk a rombolást, az éhséget és a rablást.

Elam városainak romjai porként emelkedének az égbe és a szél elfújta őket Assur (az ő országa) felé.

Az emberek serege, az ökrök, juhok elvonulása megsemmisíté a fák rügyeit és a mezők fűjét; mögöttem nem maradt más, mint a sivatag, a vadállatok, a kigyók és a gazellák számára.”

Igy szól Assur-bani-pal az ő győzelmének emlékkövében.

Ha ehhez még hozzánézem az ékírással tele emlékkő képét; a Louvre-ban levő dombormű képét, melyen maga az erős izmos hadvezér hajtja tova hadsegédével és kocsisával a győzelmi szekéren; és a British-muzeumbeli dombormű képét, melyen Assur-bani-pal rettentő seregének vonulása van ábrázolva, amint két folyam között halad, mely két folyamban több a halott, mint a víz: akkor szemem előtt áll a győzelmes zsarnokkatona, és megértem a szolgálatot, melyet egy jól szerkesztett történelmi mű a tanulni vágyó embernek tehet.

Valóban, a helyesen megalkotott, kellemesen elbeszélő, érdekesen és izléssel illusztrált történelmi könyv a világtapasztalat nézettana.

És ily történelmi művet tettek le ma szerkesztői asztalomra.

Czime: Nagy Képes világtörténet;

szerkeszti Áldássy, Boróvszky, Fogarassy, Geréb, Goldzieher, Gyomlai és Mika tudós urak közreműködésével a jeles Marczali Henrik, kinek neve már egyedül is kezessége volna a mű értékének és sikerének.

A nagy munkának első kötete „A Kelet ókori népeinek történetét” foglalja magában és nálunk ritkán tapasztalt alapos-sággal és oly érdekesítően beszél el az egyptomiak, assyrok, chaldeaiak, babyloniaiak, perzsák és indusok történetét, hogy az olvasó alig teheti le a könyvet kezéből. Menynyi új és fontos adat, melyet Botta, Henry Layard, Saulcy, Place, Rich, Bellino, Michaux és még sok jeles kutató, tudós és utazó ernyedetlen munkálkodása és éles elméjű kritikája helyezett teljes világosságba a művelt emberiség előtt! És mily esodlatos, idegenszerű, eddig nem is sejtett ősi világ az, melybe az utolsó negyven év tudománya a kíváncsiságtól remegő olvasót bevezeti! Susa, Ninive, Babylon, esokáig csak a mondából ismert váróriások, melyeket teljesen eltörtött az idő a föld színéről, mert a Tigris és Euphrates sarából voltak építve, azon országokban, hol nem terem egy kődarab és hol a természet és a művészet minden alkotása a lomhán tova hömpölygő két folyam iszapjából meríti anyagát.

Mily pompás képei a rég elmúlt civilizációknak! Mily ékesszóló hirdetői az emberi értelem nagyságának és gyarlóságának!

E könyv minden lapján egy meglepő új részlettel találkozunk. De nem is csoda, mikor a leghivatottabb ember, a nagynevű Maspero remekművének a „Histoire ancienne des peuples de l'orient”-nak alapján készült. Tudvalevő, hogy ez a mű összefoglalja mind-

röszvetlenül érintkezésbe lépni a kvóta megállapítását illetőleg. Hogy meg fogja-e ezt tenni — az egyike azoknak a sok függő kérdésnek, melyek most a levegőben lógnak.

Az utolsó ülésről szóló tudósítás ez:

A magyar kvóta-küldöttség ma délután öt órakor Széll Kálmán elnöklése alatt ülést tartott, amelyben báró Bánffy Dezső miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter is résztvettek.

Széll Kálmán elnök előterjesztette az osztrák kvóta-küldöttség részéről érkezett jegyzőkönyvi kivonatot hivatalos alakban, amelyet az osztrák küldöttség elnökének november huszonharmadikán kelt átiratával vett kézhez. Ennek következtében sajnálatlalt jelenti ki, hogy amint a birodalmi tanács kvóta-küldöttsége eme határozatának végpasszusában a maga részéről is konstatálja, és amint a magyar országos küldöttség utolsó iratában már hangsúlyozta, a kvóta-küldöttségek tanácskozásai eredményre nem vezettek, és így a küldöttség tárgyalásai és működése befejezettnek tekintendő.

Miután ezzel az országgyűlés által a törvény értelmében az országos küldöttségre ruházott működés véget ért, nincs egyéb hátra, mint hogy az országos küldöttség megtegye jelentését az országgyűlésnek. A küldöttség jelentése, a törvény értelmében, a miniszteriumnak lesz átadandó.

A mai ülés feladata e jelentés tartalmának meghatározása. Az elnök annak a nézetének ad kifejezést, hogy az országos küldöttség ebben a jelentésben ama határozatának megfelelőleg járjon el, amelyet 1897. május ötödiki ülésében hozott az akkor befejezést nyert tárgyalásokra nézve, tudniillik, nézete szerint e jelentés adja elő a tárgyalások történetét és lefolyását lépésről-lépésre s foglalja össze a tárgyalások jegyzőkönyveinek és a másik küldöttséggel folyt írásbeli és szóbeli érintkezéseknek pragmatikus előadását. A jelentéshez melléklendők az összes jegyzőkönyvek és azok mellékletei.

Dr. Falk Miksa, az országos küldöttség elnöke, az elnök ez indítványához hozzájárul és arra kéri a küldöttséget, hogy e jelentés tartalmára nézve irányadoul az eddigi módszer fogadjassék el.

A küldöttség tagjai ehhez egyhangulag hozzájárulnak s megbízzák az elnököt a jelentés szerkesztésével, továbbá megbízzák az elnököt és az

azt, amit a fáradhatatlan európai tudomány e századon át a keleti népek ókori történetére nézve újat és becseset fölfedezett, és hogy senki sem volt képesebb, mint Maspero, a számtalan monographiát egyöntetű művé átgynni, mely azóta, hogy a hieroglypheket és az ékírást olvasni tudják, napvilágot látott.

A könyv külső kiállításában a kiadók, a Franklin-társulat és Révai testvérek czége, elérték a gazdagságnak, a dísznek és a csinnak legszélsőbb határát. A nagyszámu illusztrációk, melyek a szöveget tartják, mindannyian történeti emlékeket vagy történetileg fontos tájképeket ábrázolnak és oly szabatos és tetszetős kivitelnek, amilyet nálunk még alig láttak. Nem véltünk egy csöppet sem túlozni, midőn állítjuk, hogy a hasonmű könyvek között ez a legszebb, mely eddig Magyarországon megjelent.

És ha a mű többi részei beváltják azt, amit a ma megjelent első kötet ígér, akkor ez lesz az a magyar könyv, mely a történetírás művészetéhez újabb támasztott nagy igényeknek teljesen megfelel. Alapos, tárgyilagoss, őszinte, és teljes. És habár ment minden mellékes agitáló irányzatosságtól, tartalmával mégis mély benyomást képes tenni az olvasóra.

A beigazolt történeti tények hirdetése, a társadalmi evolúciókra vonatkozó ismeretek terjesztése képezi e könyv kizárólagos czélját. És minthogy ez ismeretek nélkül az ember műveltsége nem lehet teljes, hisszük, hogy ez a mű megtalálja útját azon olvasókhöz, kik az igazat becsülik, a szépet szeretik és az emberi nem fejlődésének változatos és tanúságos képei iránt érdeklődnek.

Keszler József.

előadót a jelentésnek a hitelesítésével és a törvény értelmében a miniszteriumnak való átnyújtásával.

Széll Kálmán elnök ezzel kijelenti, hogy ez az országos küldöttségnek utolsó határozata, melyet azonban kibővíteni kér a maga részéről azzal, ami bizonyára a küldöttség minden tagjának óhajta és érzelme, hogy Falk Miksa bizottsági előadónak sok és nagy fáradozásáért s azon kitünő munkálataiért, amelyekkel a küldöttség nézeteit, mint évtizedeken keresztül, ezáltal is, oly kiváló módon juttatta kifejezésre, meleg elismerés és köszönet fejeztessék ki.

A küldöttség ezt egyhangulag magáévá teszi, de egyúttal az elnöknek is fírálozásaíért és a tanácskozások kitünő vezetéseért legszívélyesebb köszönetét és elismerését mondja ki.

Ezután az elnök az országos küldöttség utolsó ülését bezárta.

Bécsi tudósítónk táviratozza:

Az osztrák kvotaküldöttség is ma délután tartotta utolsó ülését, amelyen gróf Thun miniszterelnök és dr. Kaizl pénzügyminiszter is megjelent. Beer előadó benutatta a Reichsrath két háza elé terjesztendő jelentését, amelyben összegezi a magyar kvotaküldöttséggel folyt tárgyalások történetét és kifejti az osztrák kvotaküldöttség álláspontját és a két kvotaküldöttség eltérő számitási rendszerét. Az előadó jelentését egyhangulag elfogadták és miután neki, Schönborn gróf elnöknek, a pénzügyminiszterium képviselőinek és Jauner osztályfőnöknek, aki a jegyzőkönyvet vezette, köszönetet mondtak, az elnök az ülést és egyszerűsmind a kvotaküldöttség ülészakát berkesztette.

Francia lap a magyar politikáról.

A párisi „La Réforme” vasárnap hozzánk számban Leon Antoine vezércikkét ír a magyar politikáról. A cikk, melynek élén Bánffy miniszterelnök képét közlik, s melynek czime Le Boucan au parlement hongrois (A zürzavar a magyar parlamentben), a parlament botrányok ismertetése után ezeket mondja:

„A vihart a Hentzi-szobor kérdése okozta. Hentzi az a magyar tábornok, aki ötven év előtt, szakítva nemzetével és esküjével, a császár pártját fogta, tesvérei, a magyarok ellen. A tábornok Buda várának védelmében halt meg. A császár e város egyik terén szobrot emeltetett neki, melyet a magyarok, igen helyesen, nem szüntek meg a nemzet ellen intézett állandó inzultusnak tartani, mert ez a szobor egy alacsony zsoldosnak, egy hazaárulóknak glorifikálását jelenti.

A császárnak, ki már harmincz éve, hogy megbékélt a magyar néppel, újabb az a szerencsés gondolata keletkezett, hogy Budáról eltávolítja ezt a kihívó természetű emlékszebrót. Ugy döntött, hogy a Hentzi-szobor helyét foglalja el az a szobor, amelyet a magyar parlament Erzsébet királyné emlékezetére rendelt fölláttatani. A magyar nép ezt a hírt örömmel fogadta. De a magyarok a bécsi klerikális kottéria cselzővényeivel nem számoltak, amely kottéria nem látta harag nélkül, hogy báró Bánffy miniszterelnök, a kottéria által annyira elátkozott szabadelvű párt vezére, népszerűségben gyarapodjék. Ez a kottéria azt fecsegte a császárnak, hogy az ő nagylelkűsége folytán a hadsereg lojálisának csökkenése veszélyeztetik, hogy továbbá ennek az érzékenykedésnek elégtételt kell adni — és a kottéria el is érte, hogy a Hentzi-szobor a budapesti új katonaiskola udvarában legyen elhelyezendő.

Az osztrák újságok, különösen a katonai lapok nem voltak restek ennek a döntésnek jelentőségét kiemelni. Bánffy miniszterelnök úgy akarta ezt a csel ellensúlyozni, hogy kijelentette, hogy az egyik katonai cikknek, mely Magyarországon méltó indignációt keltett, nincsen semmi hivatalos jellege. De a monarchia két részének közös hadügyminisztere, Kampthausen (!) ur, ennekutána kiadott egy napiparancsot az egész hadsereghez intézett, melynek szövege majdnem azonos az azal a cikkel, melynek Bánffy ur minden hivatalos jellegét megtagadta.

A hadügyminiszternek czélja a reakcionárius klikk szolgálatában az volt, hogy a magyar hazafiak indignációja a Bánffy-kabinet elé gördülő akadályok előidézésének reményében kivivassék, hogy ez a kabinet a császárnak fölkelte gyanu révén meggyöngíttessék, és hogy egy klerikális magyar miniszterium eljövetele előkészítettessék.

„Ez a taktika majdhogy nem sikerült. A magyar szélsők hevesen megtámadták Bánffy minisztert, hogy a nemzeti önértetet a katonai arrogancia kedvéért így megaláztatni hagyta. Ezekből a vitákból származtak a hétfői heves jelenetek.”

A cikk ezután az éjjeli ülés részleteit ismertetvén, így aposztrofálja a helyzetet:

„A klerikálisoknak nagy érdekük volt, hogy a parlamenti botrányokat ismétlődni lássák. A bécsi reakcionáriusok, a katonai párt és a magyar klerikálisok lesik az alkalmat, hogy új akadályokat gördíthessenek a liberális magyar kormányzat elé. Bizonyos, hogy az Ausztriával való kiegyezés kérdése új parlamenti viharokat fog előidézni. Ha ezeken a bajokon átesik, Bánffy ur akkor végleg megerősítette a maga számára azt a reputációt, hogy ő a legrátermettebb politikusa az egész Magyarországnak.

Apponyi napja.

(Az országgyűlésből.)

Először névszerint való szavazáson kellett átesnie a tisztelt Háznak. Ez még szombatról maradt mára. A Rakovszky interpellációjára adott kultuszminiszteri feleletet szavazhat szavazatnyi többséggel vették tudomásul. A kilátásba helyezett egyéb emóció (Rakovszky mentelmi ügye, meg az ujonczjutalékról szóló jelentés kapcsán kerekedő napirend-vita) elmaradt, mert az ellenzék is úgy tartja: Ami késik, az nem mulik.

Így tehát tizenegy óra után gróf Apponyi Albert juthatott szóhoz az indemnity-vitában. Kilencz fertály óra hosszat beszélt. Ami szónoklati rekordnak is elég tekintélyes. Emelli ennek a rekordnak diésőségét az, hogy a nemzeti párt vezére ma nemcsak a politikus Apponyit, hanem a Kisfaludy-társaságbeli Apponyit is beszéltette, ami bizonyára emelli az Apponyi beszédeinek érdekességét. Sok volt a beszédben a költői, a hasonlat — és ez Apponyi beszédének előnyére volt. Ami a beszédben politikai volt, azt már elbeszéltek előle Ivánká Oszkár, Polónyi Géza meg Rakovszky István.

Ezt érezhette is Apponyi, mert kritikájának tárgyává nemcsak a Bánffy-kabinet uralmát tette, hanem visszament huszonöt évvel a historiában és Tisza Kálmánon kezdte — a mai bünlajstromot. De mert tovább is azt érezte, hogy ilyen logikával sem hat, a rezignáció hangján saját politikai sorsa felett is eltépelődött és arra a megható konkluzióra jutott, hogy az ő huszonöt éves parlamenti carriére-je után most ime csak a — lemondás maradt hátra.

Ez felvilányozta az ellenzéket és lelkes éljenzéssel arra biztatták, hogy csak küzdjön tovább. Apponyi ma különben nagyon sokat foglalkozott saját Énjével. Minduntalan czítalta önönmagát, hol beszédeit, hol cikkeit, melyekkel igazolta, hogy a mai rendszerrel, — neki régebben is meg volt a maga véleménye. Az ellenzéknek az egész beszéd nagyon tetszett és nagy hatást biztosított neki a gyorsírói naplóban. A beszéd végén egy határozati javaslatot nyújtott be, amelyben az indemnity helyett a kiegyezési javaslatok napirendre tüzését és a kormány iránt való bizalmatlanság kifejezését hozta indítványba.

Báró Bánffy rögtön alkalmat nyújtott az ellenzéknek, hogy ennek a határozati javaslatnak a konzekvenciáit vonja le és felajánlotta,

hogy a kiegyezési javaslatokat igen szívesen tárgyalatja, ha az ellenzék hozzájárul ahhoz, hogy a Ház naponta hét, vagy nyolcz óras üléseket tartson.

Csinos kis viharoska következett erre. Az ellenzék rögtön feltalálta ismét magát és felhangzott a legujabb csatakiáltás.

— Mondjon le! Üljön le! Menjen ki!

Ilyen kedves biztatások után még Polónyi Géza is ártatlan szemforgatással kérdezte:

— Konkrét indítványa ez a miniszterelnök urnak?

— Dehogy, csak ajánlat!

— Az más! Arra egy szót se vesztegetünk.

Nem is vesztegettek többet erre egy szót is. Minek is? Komolyan dolgozni, az nem illik be a mostani tervekbe.

Igy aztán folytatódott az indemnity-vita, melynek során Mezei Mór mutatta be magát igen jó debatternek, Apponyi beszédét hatyudalnak mondotta. Ezért aztán folytonos közbeszólásokkal próbálták kihozni sodrából, de Mezeit nem lehetett megzavarni. Minden közbeszólásra élesen megfelelt és oly pompás harci kedvben volt, hogy egyik választóját, Visontai Somát, még személyes kérdésben való felszólalásra is bírta. Ebben Visontai Mezeit vicználástának mondotta, Mezei pedig lemondott arról a dicsőségről, hogy Visontait képviselje a Házban.

A képviselőház ülése.

Láng Lajos elnök megnyitja az ülést és elrendeli a szombatról elmaradt névszerinti szavazás megejtését Wlassics Gyulának Rakovszky Gyula interpellációjára adott válasza felett. A szavazás megejtése után kihirdeti az eredményt, mely szerint a miniszter választás szavazatnyi többséggel tudomásul vétetik.

Következik a napirend.

(Az indemnity.)

Gróf Apponyi Albert: Annak a kérdésnek a megválaszolására, hogy helyesen tette-e az ellenzék, hogy az indemnityt a bizalom szempontjából itéli meg, nem tartja szükségesnek kiterjeszkedni, még Pulszky fejtegetései után sem. Pulszky sem vélekedett mindig így, mert 1878. december 16-án, mint az egyesült ellenzék tagja, a bizalom szempontjából tagadta meg az indemnityt.

Ma nem bizalmi, hanem hatalmi kérdésről van szó! (Helyeslés balfelől.)

A helyzet rendkívüli, az eljárást nem lehet a rendes viszonyok theoretikus mértékével mérni. A nehéz válság okait kell keresni.

A küzdelem a kormány ellen s elsősorban a kormányelnök ellen, nem személye, hanem politikai pozíciója ellen irányul. Ez úgy tünteti fel a dolgot, hogy a kormányelnök személye olyan jelentős és királó, hogy egy ilyen harcra méltó. De itt nem a kormányelnök személyes jelentősége okozza a harcot e természetét, hanem az, hogy annak a rendszernek a véglete, mely már 20—22 év óta uralja az országot, abban csúcsosodik ki, hogy báró Bánffy ül az elnöki székben.

A Tisza-rendszer ez, melyet így jellemezhet.

A Tisza-éra teremtette meg a párt hatalmi abszolutizmust. De mint minden abszolút hatalom, ez is elvesztette a mértéket, többet tett, mint amit a nemzet elnényed állapotában is tűrhet, a véderőjavaslattal nagy politikai hibát követett el s belebukott. A megjavított Tisza-regime tartott még rövid ideig, majd a Szapáry-kormány jött. Ekkor kezdődött az a kísérlet, hogy érdemleges munkásság kezdeményezése által objektivebb, tartalmas politikával javítsa meg a sivár közéletet. De ezt az abszolút párturalom eszméjére felépített parlament oligarchiával akarták létrehozni. De a célok és eszközök nagy ellentéte a Szapáry és Wekerle kormányt is megbuktatta. Most Bánffy Dezső azt az opportunizmuson felépülő Tisza-érát még sivárabb pártabszolutizmussal keltette új életre. (Zajos helyeslés balfelől.)

A mai kormányzat abban különbözik a Tisza-kormányzattól, hogy még a rosszban sem tart mértéket. Ezért jelentős személyiség báró Bánffy Dezső, mert ő testesíti meg legteljesebben az abszolút, öncélul proklamált rideg párturalom rendszerét. Nála teljesebben senki sem juttathatná kifejezésre a miniszterelnöki székben, hogy mi mindent tűr el az elnényed nemzet.

Ugrán, választói előtt, gróf Tisza István a rendszer reformjairól beszélt. Nem akar most erről polemizálni. De rámutat arra, hogy például a magyar nemzet hazafias lelkesedésében rejlő erő igénybevétele az óriási katonai terhek miatt már elkerülhetetlen volt. Ezért volt kénytelen a Bánffy-kormány a magyar katonai oktatás reformját megvalósítani.

Ez a Bánffy-kormány egyellen vívmánya, mert azt a leghatározottabban tagadom, hogy a király és a nemzet közti bizalom a Bánffy-kormány alatt erősödött. (Zajos helyeslés balfelől.)

Az alkotmányos éra óta nem volt a kormány és nemzet közti bizalom megingatva. De az esetleges félreértések forrásait kell a kormánynak eltávolítani. Egyfelől a nemzet, másfelől a kormány állását kell mindenféle lappangó félreértéstől megtisztítani. Hát ha ez így van, dicsekedhetik a kormány e téren sikerekkel, midőn pártja hozzájárulásával kijátja az 1867. XII. törvényekben a magyar nemzet számára fentartott alkotmányjogi garanciákat. Vagy talán az szolgál a kormány dicsekvéseinek alapjául, hogy minden törvényellenes tényét a koronával igyekeznek fedezni.

A szóelő ezután Pulszkyval polemizál. Pulszky egy szerencsés röpke szót talált fel, midőn a Bánffy rendnek összes hibáit úgy jellemezte, hogy azok a társadalom idegeinek természetes kifolyása. Erre megjegyzi, hogy az ideguralom tulajdonsága lenyűgözi az öntudatot. Így a társadalom idegei is önkényeik és szeszélyeik alá hajthatják a nemzeti organizmus minden életjelenségeit. A magyar nemzet akarát öntudatoságot is lenyűgözi a „társadalom idegenek” e zsarnoksága, melyet a miniszterelnök dirigál.

Minden kiengesztelő vonás nélkül áll előtte a felirat két vádja: az alkotmány alapjának megrendítése és a kiegyezésben való bujkálás. Pulszky kényelmesen végcz a pénzkérdéssel, szerinte semmi nagy dolog nem történik meg pénz nélkül. (Derűtlenség.) A Dezsőffy-ügyet tárgyalva kijelentette, hogy Tisza István volt e beszéd egyik interpretátora. Tisza István szellemes és nagy humorista. Csak egy Tolsztoj vagy Dosztojevski tudná a lelki állapotot úgy festeni, amint Tisza István a miniszterelnök lelki állapotát festette. Tisza István szerint Bánffy szinte magán kívül volt, hogy akadt egy főszolgabíró, aki csak pár percig is elhitte róla, ki Szolnok-Dobokában annyit jelét adta annak, hogy skrupulózusan igazságos és hogy politikai befolyását mindig saját maga ellen, az ellenfelei javára használta föl, (Zajos derűtlenség) hogy rá hatalmi pressziót akar gyakorolni, holott azt a szelid nyomást, mely szóba került, csak úgy értette, hogy szeliden kezelt szorít vele. (Zajos derűtlenség és taps az ellenzéken.) Pulszky már másképp interpretált. Szerinte Bánffy csak mint pártvezér intézkedett. Mi joga hívja az ellenzék embert magához a kormánypárti pártvezér? Joga volt vele úgy beszélni, ahogy beszélt, mint egyszerű pártvezérnek? Ezek azok a visezálesek. És ilyenkor az ellenzék szerepe nem egyéb, mint fikció, mint a hatalmi visszaéléshez való statisztizálás, mint az ál-alkotmányosság formája fontartásának segítése, magától előáll az a kérdés, nincs-e itt az idő a visszavonulásra. (Általános mozgás.) Ő, aki egész életét a parlamentnek szentelte, aki e légkört szerelte, ő is valóságos megváltásnak tekintendő a pillanatot, mikor kötelességszerűen nélkül innen távoznának. (Viharos taps az ellenzéken.) Távozni a magyar közéletből, amennyire csak lehet. (Viharos tetszés az ellenzéken.)

Szóelő Bánffynak felajánlotta a békés parlamenti tárgyalás lehetővé tételét a millenáris évre. Csak egy feltételt kötött ki: a kormány a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalása és törvényerőre emelése által végre szánja a választási viszonyokat. Bánffy az alkuba belement, a millenáris évben élvezte ennek előnyét, de midőn ígértét be kellett volna váltania, az elől ravasz fondorlattal kitért.

Ivánka Oszkár: A tisztesség nem politikai program!

Gróf Apponyi Albert: A provizórium megalakításánál létrehoztuk a '67-es alapokon álló pártok egyöntetű eljárását s magunk számára akkor sem kívántunk semmit se, csak azt kötöttük ki, hogy a '67-iki törvény jogi garanciáit azzal az értelemzettel, mely az egyellen alkotmányos és melyet mi kifejtettünk, biztosítottassanak. A miniszterelnök erre kötelezte magát s a nemzeti párt elnyomva politikai érzelmeit, támogatta a provizóriumot, hogy a nagy érdekek megvédessenek. És a kormány már legközelebb, a vámpolitikai egység alapján kötött japáni szerződésnél, megszegte a kétoldali megállapodást. Horánszky kérdést intézett a miniszterelnökhöz, hogy állja-e szavát s Bánffy erre hallgatott.

A nemzeti párttal létrejött megegyezést tehát báró Bánffy miniszterelnök két ízben szegte

meg. Ilyen előzmények után lehetlenné vált, hogy Bánffyval még olyan ügyekben is tárgyaljanak, melyek tekintetében az összes pártok egyöntetű eljárását az ország érdeke szükségessé tenné. Nála hiányzik a főkelek: a megbízhatóság!

Ivánka Oszkár: Mert nem tisztességes!

Felkiáltások a jobboldalon:

— Rendre! Rendre!

Az elnök; Ivánkát és a zajongó Polónyt rendreutasítja.

Gróf Apponyi Albert kijelenti, hogy pártja addig az indemnity ellen minden eszközzel kénytelen küzdeni, míg nem nyernek arra nézve feltélen garanciákat, hogy az 1898. évi I. törvény-cikk igazi értelme, melyért a nemzeti párt repulációjával felelős, érvényesülni fog. Itt a nemzeti lét és nemlét küzdelme folyik. Az ellenzék feliratában nem azt kívánja, hogy az 5 sorából válassza a korona tanácsosait, hanem a többségből alakítson olyan kormányt, melylyel tárgyalni lehet. Arra apellált Hagedüs, hogy mindnyájan magyarok vagyunk. De akkor ne legyen szabad a szegény ellenzéki páriát bántatlanul lábba tiporni.

Ivánka Oszkár: Eltűrték a zászlósértést is!

Gróf Apponyi Albert tiltakozik Pulszky vádja ellen, hogy a feliratban kicsinylik a törvényhozás szavát.

Végül az ellenzék felirati javaslatának elfogadását ajánlja s arra az esetre, ha a többségnek a felirati javaslat formája ellen kifogása lenne, a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a Ház, hogy az indemnityt leveszi a napirendről s a kiegyezést tüzeti ki tárgyalásra. Ha erre nem hajlandó, mondja ki a Ház, hogy az alkotmányos életet megrontó kormány iránt, mely a kiegyezés körüli tervének eltitkolásával megsérti a parlament méltóságát s a parlament iránti kötelességét megszegi, és annak gyanujában áll, hogy az 1867. XII. törvény-cikk kijátszását tervezi, nem viselkedik bizalommal s neki az indemnityt nem szavazza meg.

(A miniszterelnök ajánlata.)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Nagy zaj balfelől. Felkiáltások: Mondjon le!) Tisztelt Ház! (Zaj.) Gróf Apponyi Albert képviselő ur beszéde elején (Folytonos zaj és felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Mondjon le! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Elnök (Csenget): Csendet kérek a Ház minden oldalán.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt Ház! Gróf Apponyi Albert képviselő ur... (Folytonos zaj a bal- és szélső baloldalon. Felkiáltások jobbfelől: Hallgasson! Üljön le! Elnök csenget.)

... gróf Apponyi Albert képviselő ur beszédének elején a kormányt azzal vádolta, hogy a kiegyezési kérdésekre vonatkozólag, gondolkodására nézve a Házat nem tájékoztatja. (Zajos felkiáltások a bal- és szélső baloldalon: Hát honnan tudja? Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Hát, tisztelt Ház, a képviselő ur, én egy tartom, ezen vádat jogtalanul intézte a kormány ellen. (Zajos ellenmondás a bal- és szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.), mert hiszen ismételtlen nyilatkoztunk már a kiegyezési kérdéseket illetőleg. Azonban, miután a határozati javaslatnak, amelyet beadott, első pontja ezen kérdésre is vonatkozik, méltóztatásnak nekem megengedni, hogy kizárólag csak erre vonatkozólag egy rövid kijelentést, vagy ha úgy tetszik, ajánlatot tegyek. (Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Ivánka Oszkár: Akármit mond, nem hiszünk el. (Nagy zaj jobbfelől. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk!)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Azt mondja a képviselő ur határozati javaslatában: (Olvassa.) „A Ház ezt a törvényjavaslatot a napirendről leveszi és a helyett a kiegyezési törvényjavaslatokat tüzi ki haladéktalanul tárgyalásra.” Hát, tisztelt Ház, a nyilatkozataim, azt gondolom, elég határozottak voltak a tekintetben (Nagy derűtlenség a szélsőbaloldalon.), hogy a kormány maga is azon nézetben van, hogy a kiegyezési javaslatokat, úgy, amint azok most már a bizottságokban tárgyalva a Ház asztalán fekszenek, mielőbb tárgyalás alá vegyük. Ma is ebben a nézetben vagyok...

Hook János: De holnap már nem lesz! (Nagy derűtlenség a bal- és szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: ... hozzájárulok ahhoz, hogy a kiegyezési javaslatokat mielőbb tárgyalás alá vegyük. Egy eltérés van azonban az én nézetem és a tisztelt képviselő ur határozati javaslata között. Ezen eltérés abban áll, hogy a képviselő ur a kiegyezési javaslatokat kívánja tárgyalatni (Mozgás és zaj a bal- és szélső baloldalon. Elnök csenget) a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatnak a napirendről való levétele mellett. Én abban a nézetben vagyok, hogy az indemnitéről szóló törvényjavaslatot igenis tárgyaljuk le (Egy hang balfelől: Nem kap levegőt! Mozgás. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) és pedig igen sürgősen, azonban ha a tisztelt képviselő urak azon nézetben vannak, hogy a kiegyezési javaslatok is felette sürgősek, én távol állok attól, hogy ennek útját álljam (Egy hang a szélső baloldalon: És visszalép!) és szívesen hozzájárulok ahhoz, hogy akár az ülés meghosszabbításával, akár pedig parallel ülésekkel a kiegyezési javaslatokat is tárgyaljuk. (Folyton tartó nagy zaj és ellenmondások a bal- és szélső baloldalon.) Azt gondolom, tisztelt Ház, ha olyan fontos és nagy jelentőségű az, hogy ezen kérdések itt mielőbb tárgyalassanak, (Folytonos zaj a bal- és szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) hogy a Ház szívesen meghozhatja azt az áldozatot, hogy naponta ne négy, hanem hat, vagy nyolcz órán át foglalkozhassék e kérdésekkel. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon.) Egy ebben a formában eselleg teendő javaslatot igen szívesen támogatnék. Ki ezt nem akarja, az hordja a felelősséget. (Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Tisztelt Ház!

Elnök: Mihez kíván szólni?

Polónyi Géza: A házszabályokhoz kérek szót! (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon. Felkiáltások balfelől: Mondjon le! Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök (Csenget): Csendet kérek!

Polónyi Géza kérde, vajjon itt konkrét indítványról van-e szó?

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Nem tettem indítványt!

(A vita folytatása.)

Mezei Mór: Ebben a vitában a jobboldal nem vehet részt anélkül, hogy kritika tárgyává ne tegyék a nemzeti párt felirati javaslatát. Az a nézete, hogy ha már a választásokról akarunk tanulmányt a felség előterjeszténi, akkor nem szabad az izzó szenvedélyvel érvelnünk, hanem csupán a beigazolt tényekre lehet hivatkoznunk. Nem lehet elhallgatnunk olyanokat, amelyek a választásokra jellemzők. Jellemző a választásokra, hogy elsősorban azokat az ellenzéki pártokat, melyek az egyházpolitikára ellen foglaltak állást.

A nemzeti párt felirati javaslata sem tartalmában, sem lényegében nem őszinte. Azt mondja, hogy a kormány választási visszaélései az oka a parlamenti tevékenység megszűnésének. Ez nem való. Amikor ez a harcz megindult, azt hozták fel indokul, hogy addig más tárgyat nem engednek napirendre tűzni, amíg a kiegyezés ügyében felvilágosítást nem nyernek. A parlamenti tevékenység megbénulásának okát így hát a korona előtt elhallgatják.

Ő bizalommal viseltetik a Bánffy-kormány iránt, mert amit ígért, azt végrehajtotta, a nemzet jogait megvédelmezte, érdekeit, vágyait helyesen felismerte. A javaslatot elfogadja s a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Kapcsolatban a pénzügyi felhatalmazásra vonatkozó törvényjavaslat elfogadásával, mondja ki a képviselőház, hogy a kormány iránt teljes bizalmat fejezi ki. (Helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Ellenmondások és zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Visontal Soma személyes kérdésben szól. Ő mindig meghallgatja Mezeit, mert látja a beszédeiből, mint lipótvárosi választó, mint halad folyton azon lejtőn lefelé, mely hivatásától: a szabad és független kereskedelem képviselétől elvártólja.

Mezei Mór személyes kérdésben kijelenti, hogy ő olyan politikai nézeteket hangoztat, amiket jónak lát. Visontal lehet bár lipótvárosi szavazó, a szavazóktól utasításokat a képviselők tudvalevőleg elfogadni nem kötelesek.

Az elnök: A vita folytatását holnapra halasztja.

Ülés vége délután két órakor.

KÜLFÖLD.

A császárjubiläum. Bécsből jelentik. A „Wiener Abendpost“ írja: A hétfői lapok ünnepies hangon vezetik be a jubileum hetét. A császár és népei örömmünnepeinek előjátékául lelkes ezikkeket írnak, amelyekben ő felsége emberi és uralkodói erényeinek hódolnak és jogos lelkesedéssel emlékeznek meg a hajdan és most között való különbségről. Itt is, ott is visszapillantást találunk a monarchia belső és külső történetére és mindenütt az az óhajítás esendül meg, hogy a császár jubileumának esztendeje a belpolitika békés alakulásának kiindulópontja legyen.

Innsbruckban a katolikus egyesületek tegnap impozáns ünnepet rendeztek ő felsége tiszteletére. Délelőtt ünnepies istentisztelet volt, délután körmenetet tartottak, amelyben körülbelül tizezer ember vett részt, este pedig a városháza termében fényes gyűlés volt.

Prágában a német diákok olvasó- és vitaköre tegnap ünnepelte meg ő felsége uralkodói jubileumát. Beszédet mondottak Schücker és Funke képviselők és több németországi diák-egyesület képviselői, ugyszintén a bécsi, czernowitzi és brünni akadémiai olvasó-egyesületek képviselői. A kommersz után, amikor a diszvendégek jórésze már elment, a jelenlevő németországi diákok az osztrák himnusz után rázendítették a Deutschland, Deutschland über Alles kezdetű dalt. A kormány képviselője, aki még ott volt s aki az ünnepszorán két ízben volt kénytelen az ünneplőket meginteni, felszólította a társaságot, hogy hagyja abba ezt a dalt, amely felszólításnak a diákok rögtön engedelmesskedtek.

Tilos a politika. A szerb belügyminiszter — mint belgrádi tudósítónk táviratozza — legalább is „érdekes“ törvényjavaslatot nyújtott ma a szkupstina elé. A belügyminiszter azt kívánja a törvényhivattal kimondatni, hogy állami és városi hivatalnokoknak, lelkészeknek és tanítóknak tilos valamely politikai párt kötelekébe tartozni.

A Dreyfus-pör revíziója.

(Távirati tudósítás.)

Dreyfusné a következő táviratot kapta férjétől:

„Együtt örvendek mindnyájatokkal. Moráliter és fizikailag jól érzem magamat.“

A „Rappel“-nek egy amszterdami távirata jelenti, hogy Walsia-Esterházy álnév alatt odaérkezett. Zurlinden tábornoknak azzal a kijelentésével szemben, hogy senkitől sem kapott instrukciókat a Dreyfus-ügyre vonatkozólag, azt állítja a „Rappel“, hogy Páris parancsnoka a Picquart-ügy kezdete óta szakadatlanul érintkezik Cavaignac-kal, Deroulédel és du Paty de Clam-mal. Ugyanez a lap azt állítja továbbá, hogy Zurlinden tábornok már elejtette a Picquart ellen okiratok közlése miatt emelt vádat, de azután külső befolyásra és nyomásra megújította.

Páris, november 28:

A kamara mai ülését főleg Zurlindennek Picquart ügyében hozott határozata foglalkoztatta. A képviselők izgatottan tárgyalták a folyosón is a Picquart-ügyben beállt fordulatot. Általános volt az a nézet, hogy Zurlinden katonai kormányzó nem járt el helyesen, amedőn Picquart-ügyét idő előtt viszi bírák elé. Zurlinden-nek várnia kellett volna addig, amíg a semmitőszék a Dreyfus-per ügyében véglegesen dönt. Csak ezután lenne szabad Picquart ügyét tárgyalni. A szenátus tagjait és felhívította Páris katonai kormányzójának intézkedése. Biztosra veszik, hogy a szenátusban a Picquart-ügyet holnap interpelláció tárgyává teszik.

A kamara mai ülésén a hallgatóság körében voltak többek közt az orosz nagykövet és a német nagykövet képviselője is. Az elnöki páholyban voltak Vladimir orosz nagyherceg és neje, Pavlovna nagyhercegnő. Eze-

ket a magasrangú vendégeket az a két interpelláció csalta a kamarába, amelyet Charles Bos szocialista és Massablaun naczionalista képviselők jelentettek be mára.

A két interpelláció egymással homlok-egyenest ellenkező célt vélt szolgálni. Bos Picquart érdekében beszélt és azt kérdezte a kormánytól, hogy miért engedi meg Picquart ügyének tárgyalását a Dreyfus-pör végleges elintézése előtt? A másik interpelláló viszont arra kérte a kormányt, hogy a haditörvényszékek iránti tiszteletet ne engedjelerontani.

Dupuy miniszterelnök nem ellenezte azt, hogy a kamara ezeket az interpellációkat megvitassa.

Fournier szocialista azt az indítványt tette, hogy a kamara függessze fel ülését, hogy valamennyi köztársasági párt megegyezésre juthasson ezen interpellációk ügyében.

Fournier képviselő indítványát 252 szavattal 244 ellenében elvetették.

A szavazás alatt és után a baloldali csoportjai összegyűltek a tanácskozási teremben, hogy egyezséget kíséreljenek meg ebben az ügyben követendő magatartásukra nézve.

Bos (radikális) megokolja interpellációját. Kijelenti, hogy egyideig jó véleménye volt a Dreyfus-ügyről, de a Picquart-ügyben teljesen elvesztette jó véleményét. (Élénk közbeszólások.) Szólvisszapillantást vet a Picquart-ügyre. Emlékszik Picquart tuniszi kiküldetésére és azután azt kérdezi Freycinet hadügyminisztertől, miért nem tiltakozott az ellen, hogy a haditörvényszék december 12-én összeüljön. Szólvisszafelolvasa a katonai büntetőtörvény néhány cikkét, amelyek — szólvisszafelolvasása szerint — a hadügyminiszternek megadják ezt a jogot. (Közbeszólások jobbról.) Beszéde további folyamán Bos szószerzővel vádolja Zurlinden tábornokot, aki megígérte, hogy keresztülviszi a revíziót. (Élénk közbeszólások.) Végül tiltakozik Zurlinden döntése ellen és azt kívánja, szólítsa fel a kormány a haditörvényszéket, hogy tárgyalását a semmitőszék itéletéig halassza el. (Helyeslés a legszélsőbb balon.)

Massablaun (nacionalista) azt kívánja, hogy a végrehajtó hatalom és a jogszolgáltató hatalom közt vont határvonalat tiszteletben tartsák. Azt mondja, hogy Freycinet hadügyminiszter sem nem interveniálhat, sem intervenálnia nem szabad és hozzáteszi, hogy az ország nyugodtan várja az igazságszolgáltatás döntését. A szónok végül megtámadja a nagy bankokat. (Zaj.)

Millerand (szocialista) azt mondja, hogy a kormány joga van arra, hogy a haditörvényszék összeülését elhalasztását elrendelje. Kimutatni igyekszik, hogy a hadügyminiszter közbeléphet és megváltoztathatja a haditörvényszék összeülését határidejét. El kell kerülni azt, hogy a haditörvényszék és a semmitőszék közt ellenmondás legyen. Nem szabad odajuttatni a dolgot, hogy összeütközés támadjon a katonai és polgári igazságszolgáltatás közt.

Millerand beszédét folytonos közbeszólásokkal zavarták, minek következtében az elnök kénytelen volt több képviselőt rendreinteni.

Cavaignac (konzervatív) azt mondja, hogy szabad folyást kell engedni a igazságszolgáltatásnak. A katonai igazságszolgáltatásnak épen olyan szabadnak kell lennie, mint a polgárinak. (Helyeslés jobbról.)

Poincaré kijelenti, hogy nem szabad összetévesztetni a hadsereget néhány emberrel. Visszautasítom — úgymond — hogy csak a legkisebb gyanakodással is viseltetnénk a hadi törvényszék tagjai ellen. De Picquart üldözése represszív jelleggel bír, mert a fogságát szükségesül meghosszabbították. Vannak bübösök, akik közbeszánkodásra büntetlenül járkálnak. Vannak más hamisítók, nem olyanok, mint Picquart, akik

nem üldöztetnek. Ez az igazságtalanság nagy mértékben fölizgatja a kedélyeket. (Helyeslés.) Megtámadtak bennünket az 1894-iki pör miatt. Én a dologról csak a sajtóból értesültem. (Tetszés és zaj.)

Barthou közbekiált: Kész vagyok meg erősíteni Poincaré nyilatkozatait, amelyek a valóságnak megfelelnek! (Élénk tetszés. Közbekiáltások: Esztelenség! Ez megfoghatatlan!)

Poincaré hozzáteszi, hogy Dreyfus bűnösségének egyetlen bizonyítéka a bordereau volt. Sem a miniszterelnök, sem a miniszterek bármelyike nem fog Dreyfus vallomásairól szólni, amelyeket Lebrun-Renault kapitány terjesztett. (Tetszés.)

Cavaignac: Mercier tábornok közölte azokat!

Poincaré kijelenti, hogy Lebrun-Renault, mikor a miniszterelnök kérdést intézett hozzá az ügyre vonatkozólag, mitsem szólt Dreyfus vallomásairól. (Általános tetszés.)

Cavaignac szólni akar, de a nagy zaj miatt nem juthat szóhoz.

Poincaré végül kijelenti: A hallgatás nagyon nyomta lelkemet. Boldognak érzem magam, hogy alkalmam volt megmondani azt, amit tudok. (Megújuló tetszés.)

Cavaignac kifejti, hogy Lebrun-Renault adatait Mercier tábornok gyűjtötte össze. Tényleg van egy jelentés Lebrun-Renault kapitánytól. (Zaj. Felkiáltások: Hol? Mikoról való?) Cavaignac folytatja: Én a hivataloskodásom idejéből való vallomásoknak nagy jelentőséget tulajdonítok. A jelentés tényleg megvan, de lehetséges, hogy Lebrun-Renault azóta állításait visszavonta. (Közbekiáltások.) Én beismertem tévedésemet, midőn felfedeztem Henry hamisításait. Ma a vitát politikai teregre igyekeznek átvinni, ami nem helyes.

Freynehadügyminiszter: Mikor mi kormányra jutottunk, akkor már folyamatosan volt Picquart üldözése. Egyetlen gondunk az volt, hogy teljes világosságot derítsünk az ügyre. Mi nem fogjuk megtagadni az összes iratok kiszolgáltatását a semmitőszéknek, csak a nemzeti védelemnek nem szabad e miatt szenvednie. (Helyeslés.) Az ügy a legfőbb bíróság kezében van és a közérdek azt kívánja, hogy ne huzódjék sokáig ez a dolog, amely izgalomban tartja az országot. A katonai igazságszolgáltatáshoz annak rendje szerint a párisi katonai kormányzó tette át az ügyet, akinek dicsérettel adózni fölösleges. (Helyeslés.) Mi mindnyájan azt óhajtjuk, hogy világosság legyen és világosság is lesz. A kormány arra kéri a kamarát, hogy tartsa tiszteletben az igazságszolgáltatás függetlenségét és ne utasítsa a kormányt ilyen vagy olyan magatartásra. (Helyeslés.)

Millerad válasza után, aki a haditörvényszék elnapolását sürgette, Dupuy miniszterelnök szólalt fel. Kíváncsok, — ugymond — hogy a Dreyfus-ügy bírósági tere maradjon. Ez az egyetlen mód arra, hogy világosság derítsék az ügyre. Azt kéri a miniszterelnök, hogy miért várt Poincaré olyan sokáig, hogy segítsen diadalra juttatni az igazságot. Mi — ugymond Dupuy — visszatartjuk az elnapolás elrendelését. (Megújuló tetszés.) Az ily rendelkezés, még ha jogunk van is rá, egyértelmű volna a hatalmak megosztása elvének megtámadásával. Nem makkasságból tesszük ezt, hanem, mert az ország félremagyarázhatná. (Helyeslés.) A politikai hatalomnak nem szabad közbelépnie; ez az önkényre vezetne. A parlamentnek és a kormánynak nem szabad arra az álláspontra helyezkednie, hogy összefüggés van a Dreyfus és a Picquart-ügy közt. Beavatkozásunk határozott parancs jellegével bírna. A semmitőszék munkáját semmi sem tartóztathatja fel. Mi hívek maradunk nyilatkozatunkhoz. Mi tisztelettel fogunk meghajolni a bíróság döntése előtt. Mi a törvényesség kormánya vagyunk és nem akarunk az önkény kormánya lenni. (Hosszantartó tetszés.)

Ribot helyesli, hogy a kormány tiszteletben tartja a hatalmak megosztását. De a kormány dönthet ama határidő célszerűsége fölött, a midőn a hadi törvényszék össze-
hívandó.

Ezután a vita bezárását kéri. Tíz határozati javaslatot nyújtottak be.

Dupuy miniszterelnök Du Jardin következő határozati javaslatát fogadja el:

„A kamara helyeslve a kormány kijelentését, amely szerint tiszteletben tartja a hatalmak megosztásának elvét, áttér a napirendre.”

A kamara 411 szavazattal 87 ellenében elveti a Millerand határozati javaslatára nézve kért elsőbbséget és 437 szavazattal 78 ellenében elfogadja Du Jardin határozati javaslatát. Ezzel az ülés véget ért.

Páris, november 28.

A semmitőszék ma újra kihallgatta Picquart-t.

Tegnap nagy népgyűlés volt a Picquart-ügyben. A gyűlésen Pressensé elnökölt. A gyűlésen zajosan követelték Zurlinden lemondását. Ma nagy tanácskozás lesz Picquart érdekében. A tanácskozáson Duclus, a Pasteur-intézet igazgatója fog elnökölni.

Páris, november 28.

A Picquart mellett tüntetés történt, s ez után körülbelül kétszáz főnyi tömeg ellentüntetést rendezett. A tüntetők Picquart-t gyalázták és a Cherche Midi fogházhoz akartak vonulni, miközben összeverekedtek Picquart híveivel. Minthogy a Rue Pac bejárata, ahol Dreyfus hívei rendezték a tüntetést, el volt zárva, Pressensé, Mirbeau és Vanghan nem juthattak oda s egy szomszédos kávéházban tartottak kisebb gyűlést. A Cherche Midi fogház előtt néhány ember folytatta a tüntetést Picquart mellett. A letartóztatott tüntetőket ismét szabadlábra helyezik.

TÁVIRATOK.

Osztrák-olasz konfliktus.

Róma, november 28. (Képviselőház.) Furinató képviselőnek arra a kérdésre, milyen intézkedéseket szándékozik tenni a kormány az alpesi legelőkre, különösen az osztrák határterületre hajtott szarvasmarhát sújtó és évenként ismétlődő visszasságok megszüntetésére, kijelentette Canevaro külügyminiszter, hogy az olasz kormány már tett lépéseket az osztrák kormánynál e kérdés szabályozására és reméli, hogy sikerül olyan megállapodásra jutniok, amely a sajnálatos visszasságok ismétlődését ki fogja zárni.

A külügyminiszter törvényjavaslatot nyújt be aziránt, hogy Kréta ideiglenes kormányának egymillió kölcsönt adjanak. A javaslat tárgyalása sürgős lévén, kiadik a költségvetési bizottságnak.

A román kormány győzelme.

Bukarest, november 28. A képviselőház kilenczven szavazattal újra megválasztotta Giandi eddigi elnököt, aki a kormánynak híve. Az ellenzék jelöltje Fleva Miklós volt, aki harminczhat szavazatot kapott. Az „Agence Roumaine” konstatálja, hogy ennél a szavazásnál valamennyi ellenzéki képviselő, és pedig a szabadelvű diszidensek Aurelian és Fleva hívei és a konzervatívok mind Flevára szavaztak, a szavazás eredménye tehát következtetést enged az ellenzék erejére és újabb fontos sikere a Sturdza-kormánynak.

Pápai konzisztórium.

Róma, november 28. A pápa, aki kifügg egészségnak örvend, ma titkos konzisztóriumot tartott, amelyben megerősítették Rhimani-nak szíriai patriarkává való megválasztását és mintegy negyven új püspököt prekonizáltak. Az új püspökök között egy osztrák vagy magyar püspök sincs.

Zavargások Galicziában.

Lemberg, november 28. Chodorovból jelentik, hogy szombat este Horodyszcze-Czajarskiében egy parasztcsoport megrohanta a falubeli kocsmát és összetörték annak berendezését, ajtóit és ablakait. A támadók palinkát és 80 forint készpénzt is elraboltak. Őt zsidót megverték. A csendőrség helyreállította a nyugalmat. Tíz is támadt a kocsmában, de eloltották. Nyolcz

zavargót letartóztattak és már ki is szolgáltatták őket a büntető bíróságnak. Ugy a községben, mint a szomszéd helységekben teljes nyugalom van.

Spanyolország és Amerika.

Páris, november 28. A békebizottság ma délután két órakor egy órai tanácskozással ült össze. A spanyol békebiztosok elfogadták az amerikai biztosok feltételeit, nevezetesen a Filippini-szigetek és a Szulu-szigetek átengedését husz millió dollárnyi kártérítés ellenében. Híre jár továbbá, hogy az Egyesült-Államok megveszik az egész Karolina-szigetecsoportot. A kubai adósságra vonatkozó kérdések egyelőre függőbe maradnak. A békebizottság legközelebbi ülése szerdán lesz.

Washington, november 28. Hír szerint Day amerikai békebiztos azt táviratozta Mac Kinley elnöknek, hogy a spanyol békebiztosok bizonyosan és pedig talán még ma elfogadják az amerikai békefeltételeit. A megégyezés alapján szerkesztendő békeszerződést néhány nap alatt aláírják.

Battenberg Lajos herceg balesete.

Portsmouth, november 28. A „Southern Daily Mail” jelenti: Battenberg Lajos herceg a „Majestic” angol hadihajónak, a jelenleg Gibraltárban levő csatornai hajóraj zászlóshajójának kapitánya, az ágyuk megtekintésekor a lövedék-kamarába zuhant és súlyos sérüléseket szenvedett.

December elsején új előfizetést nyitunk lapunkra:

Előfizetési árak:

1 hónapra	1 frt 20 kr.
3	3 „ 50 „
6	7 „ — „
1 évre	14 „ — „

Kérjük azokat a vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése november végével lejár, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldése tennakadjon.

Most belépő, előfizetőinknek is díjtalanul küldjük meg karácsonykor a

KATÁNGHY-NAPTÁRT,

mely gazdag tartalmával és művészi kiállításával értékes meglepetésként fog szolgálni.

Ujjonan belépő előfizetőinknek kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg most folyó nagyhatású

Szerelmem nélkül

című regényünk eddig megjelent folytatásait. Mutatványszámokat készségesen küldünk mind azoknak, kik ez iránt hozzánk fordulnak.

Egyben értesítjük a tisztelt hölgyközönséget, hogy az „Országos Hírlap”-nak ezentúl divattapja is lesz, mely

„FRANCZIA DIVATLAP”

czímen jelenik meg havonként kétszer. Szolgálatot véltünk tenni lapunk hölgyközönségének azzal, hogy az elképzelhető legolcsóbb áron olyan divattárság megszerzését tesszük nekik lehetővé, amely minden magyar nyelven eddigelő megjelent hasonló lapot felülmúl. A „Francia Divatlap” a női- és gyermekdivat minden ágazatát a legkisebb részletekig menő gondossággal öleli fel és a legpompásabb, Párisban készült színes képében mutatja be mindazt, amit a jó ízlés és elegancia a divat terén produkál. A „Francia Divatlap”-hoz minden hónapban egy eredeti nagyságú, legutolsó divatu szabásmintát csatolunk, ami olyan újítás, mely kétségtefenül a hölgyközönség legnagyobb megelégedésével fog találkozni, mert ez által hölgyeinket esetleg nagy gondtól és munkától kíméljük meg.

A „Francia Divatlap”-ot W. Ch. J. A. kedvelt írónők szerkesztik, nagy gondot helyezve a szépírói részesre is.

A „Francia Divatlap” előfizetési ára kizárólag az „Országos Hírlap” előfizetőinek

Egy évre	8 forint,
Fél évre	4 frt 50 kr.,
Negyed évre	75 kr.

Mutatványszámokat újévig ingyen küldünk mindeneknek, aki az 1898. január 1-től számlázandó előfizetési díjat már most küldi be hozzánk.

A kiadóhivatal.

HIREK.

Lapunk mai száma 20 oldal.

Gizella főhercegnő Budapesten. Gizella főhercegnő tegnap délelőtt Límpöck báróné és báró Perfall kíséretében Gödöllőről Budapestre érkezett. A királyi palotában gróf Apponyi Lajos udvarnagy fogadta. A főhercegnő ma meglátogatta Augusztia főhercegnőt József főherceg palotájában. Gizella főhercegnő is, Augusztia főhercegnő is holnap reggel elutaznak a fővárosból.

Ferencz Ferdinand Becskeréken. Mint tudósítónk táviratozza, Ferencz Ferdinand főherceg már elutazott Pécskáról. Nagy-Becskerékre érkezve annak a kívánságának adott kifejezést, hogy meg szeretné nézni a megyeházát. Kívánsága hamar teljesedett és fogata a vármegye székháza elé vitte. A kapuban Rónay Jenő főispán és Dellimanics Lajos alispán fogadták. Egy gyászruhába öltözött hölgydeputáció pedig, élén Rónay Jenővel, a főispán nevével, virághokrétát nyújtott át neki. A főherceg megtekintette az összes termeket, Vágó Pál festményét, mely a torontálmegyei bandériumot ábrázolja, végül beírta a nevét az emlékkönyvbe. Külön vonattal nyolcz óraker utazott el a főherceg Becskerékről.

A Baross-szobor. A Baross-szobor-bizottság tegnap tartotta záró ülését a kereskedelmi minisztérium tanácstermében báró Podmaniczky Frigyes elnöklése alatt. Az elnök mindenekelőtt köszönetét fejezte ki a végrehajtó-bizottság elnökének, Brázay Kálmánnak és Szerényi József nagybizottsági titkárnak, az ügyek vezetése körül tanúsított kiváló buzgalmukért és fáradhatatlan munkásságukért. Brázay Kálmán ezután bemutatta a Burgardt Bélaváry Konrád, Elek Pál és Gelléri Mór által revidált zárszámadásokat és jelentést tett arról, hogy az összes költségek és a Baross fia számára az árvaszéknél elhelyezett 25.000 forint levonása után, főleg az időközi kamatokból, 993 forint fölösleg marad, melyet 6 (Brázay) ezer forintra egészít ki a javaslattal, hogy ez az összeg, melyhez özveggy Baross Gábornak külön 500 forinttal hozzájárul, a bellusi kosárfonó-iskola legjobb és főleg a magyarságban haladást tett növendékei között osztassék ki. — Ehelyen említjük meg pótlólag, hogy a szoborleleplezési ünnepen Kovács Józsefné született Baross Maricza, Baross Ábor nővére is részt vett.

A német császár loval. Ma délben érkezett a Tattersallba a német császárnak palesztinai utazása alatt használt hét darab háta-slova, melyeket már holnap délben tovább szállítanak Berlinbe. A hét gyönyörű ló közül öt a Tattersallból került Németországba.

A verseczi püspök pástori levele. A magyar főpapok példáját követve Zmajanovics Gábor verseczi szerb püspök is adott ki pástori levelet 6 felsége ötvenesztendő uralkodói jubileuma alkalmából. A pástori levélből a következő részleteket közöljük:

„Ez az ünnep nemcsak Ausztria ünnepe. Örömapja ez mindnyájunknak, akik ugyan Ausztrián kívül élünk, de hűséges alattvalói vagyunk 6 felségének és lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy kegyelmével felénk fordul. Hálát adván Istennek, hogy királyunkat az elmúlt ötven esztendő alatt megóvta és megtartotta, szívünk mélyéből jövő hálaérzés tölti el keblünket 6 felsége magasztos személye iránt, azért az atyai szeretetért, amelylyel a görög-keleti szerbek iránt viseltetik. Hogyan köszönjük meg 6 felségének ezt a különös kegyességet? Hogyan bizonyítsuk be, hogy hozzájuk való jóindulatát nagyrabecsüljük?

Halálukat, kedves gyermekeim, úgy mutathatjátok meg, ha őseinktől örökölt rendíthetetlen odaadással és hűséggel viseltetek 6 felsége iránt; ha arra igyekeztok egész szívetekkel, hogy polgártársaitokkal teljes egyetértésben éljétek, amivel tartoztok 6 felségének; ha engedelmeskedtek a hatóságoknak, ha magyar hazátok, apátok nyugvóhelyét és szeretteitek honát, mely ápol és elakar benneteket elketek egész erejével szeretitek és érette minden áldozatra készek vagytok.

Milyen öröm és boldogság lett volna, ha ezt a dicsőséges napot 6 felsége magasztos neje, Erzsébet császárné és királyné is megérheti. A korlátolt emberi léme azonban nem tudja a Gondviselő utjait kifürkészni.

Az Isteni gondviselés másképen határozott. 6 felsége megtért őseihez s mi nem tehetünk egyebet, mint hogy belenyugodjunk a megváltoztat-hatatlanba és bucsut vegyünk a magasztos asszony vértöz szívével. Annál őszintébb és forróbb az imádságunk, amelylyel a királyok királyához, megváltoztatóhoz fordulunk, hogy dicsőségesen uralkodó királyunkat, első Ferencz Józsefet még sokáig éltesse ép erőben és egészségben és áldja meg Mózes szerencsésével, Dávid férfiaságával és Salamon bölcsességével; és védje meg szerellett hazánkat is minden rossztól!

Lueger és Magyarország. Rossz főpolgármester a mi Márkus Józsefünk. Mióta abba a díszes székbe beültették, egyetlen egyszer sem avatkozott még be Ausztria belső ügyeibe. Lám, Lueger, a bécsi polgármester, tudja, hogy mi a kötelessége. Minduntalan megemlékezik rólunk hol rövidebb, hol hosszabb beszéddel, amely azonban mindenkor korcsmaszagu. Tegnap például a keresztény-szocialista munkásoknak a császári jubileum alkalmából a városháza dísztermében tartott gyűlésen ezeket mondta rólunk:

Nagyon érdekes, hogy Magyarországon nem ünneplik a császárijubileumot. (Pfüj-kiáltások.) A magyarok nem ismerik el az osztrák-magyar császárt, ők csak a magyar királyt ismerik el és ezt is csak a királykoronázás óta. (Pfüj-kiáltások.) Mi osztrákok nem fogjuk tűrni, hogy a magyarok külön történelmet csináljanak maguknak. Itt a nyilvánosság előtt kell konstatálnom, hogy a judeo-magyaroknak nagy részük van abban, hogy a jubiláris ünnepségek elmaradtak.

Gábor Áron megyéje. Ma van ötvenéves fordulója annak, hogy a kis Háromszékmege is megkezdte az önvédelmi harcot. Gábor Áron első ágyuját vitte a harcba; az egész székelyföld egy szívvel-lélekkel ragadott fegyvert. Egy áruló volt egész székelyföldön: Balázs őrnagy; ezt azonban a lelkesült nép kivégezte. A névezetes évforduló ünnepét kegyelettel ülték meg Kolozsváron. Szép társaság gyűlt össze vasárnap este, melyen felolvasták a Hegyesi Márton történetirőtől vonzóan megírt „Balázs őrnagy történetét.” A nagyszámu jelenlevők figyelemmel hallgatták az érdekes történetet, melynek értékét emelte az, hogy a társaság jelen volt Horváth Ignác, nyolczvánhét éves öreg ezredes, aki, mint az ütközetek részvevője, rendkívül becses részletekkel és adalékokkal egészítette ki a felolvasást. A jelenlevők elhatározták, hogy december 25-én megünneplik Kolozsvár felszabadulása ötvenévi fordulóját s emléktáblával jelölik meg azt a házat, melyben Bem tábornok abban az időben megpihent.

Dörgés és villámlás. Mintha a nyár akarna visszatérni, olyan az időjárás az egész országban. Csak tegnap írtuk, hogy az ország egyes helyein valóságos nyáriás zivatar volt, s ma megint kaptunk hasonló tudósítást az ország különböző tájairól. Szent-Antalfván, a Balaton mellett, meleg zápor volt szombaton. Dörgött az ég és villámlott, akár augusztusban. Sátoralja-Ujhelyen komolyabb égháboru volt szintén dörgéssel, villámlással és nagy felhőszakadással.

Szerencs János jubileuma. Van a főrendiháznak egy érdemében megöszült, tiszteletreméltó hivatalnok, kit a kegyelmes és méltóságos főrendi úrak mindig Szerencs bácsinak szólítanak. Az öreg úr a főrendiház titkári hivatalának főnöke és mint ilyen az egész főrendiház irodái munkálatainak intézője. Lelkiismeretesebb tisztviselő nálánál csak kevés van. Ma ünnepelte állami szolgálatának negyvenéves évfordulóját. Ez alkalomból a főrendiház elnöksége és háznagya díszes ezüst szivartárczával lepték meg, amelynek küllapját az alkalomnak megfelelő aláírás díszíti. Az emléktárgyat Daraváry főrendiházi alelnök és gróf Szapáry István háznagy nyújtották át az ünneplőnek meleg szavak kíséretében, amelyekre az ünneplő meg-hatottan válaszolt. A főrendiház jegyzői kara részéről Gaal József főrendiházi tag levéllileg fejezte ki jókívánatait. A titkári hivatalnak ünnepi öltönyben megjelent tisztikara Nagy István főrendiházi titkár, volt országgyűlési képviselő vezetése alatt testületileg tiszteltet a jubilánsnál, ányujtván neki egy „Bajay-Béla irodatiszt. által gyönyörű kaligráfiával kiállított és szépen bekötött emlékiratot, amelyben az ünneplő érdemei lendületes nyelven vannak méltatva. Az emlékiratot rövid, szívélyes bevezetés után Nagy István olvasta fel, mire az ünneplő egy, az egész pályájára visszatérintő beszédben köszönte meg munkálatai figyelmét. Végül a főrendiház személyzete jelent meg és annak ne-

vében a már harmincz év óta szolgálatban álló Kovács József fejezte ki keresetlen szavakban a személyzet ragaszkodását főnökéhez.

Halálozások. Kornis István Ugocsa vármegye árvaszéki elnöke november 25-én hatvanhét éves korában Nagy-Szöllősen meghalt. A megboldogult alig tízenhét éves korában beállott a 45-as önkéntesek közé s végigküzdötte a szabadságharcot. Ugocsa vármegye árvaügyét huszonöt éven át szolgálta; 1872-től 1896-ig mint ülnök, azóta pedig mint elnök. Puritán jellemű és előzékenységéért mindenki tisztelte és szerette a jó P i s t a b ácsit. Temetése ma volt nemcsak Nagy-Szöllős város, de egész Ugocsa vármegye részvétele mellett. Holttestét Sárvarra szállították, ahol a Kornis-család sírboltjában fogja kipihenni áldásos munkásságát, s a hova a család részéről testvére, Kornis Ferencz országgyűlési képviselő, nyugalmazott királyi törvényszéki elnök, fia, Kornis Géza, Szabolcsmege aljegyzője és számos rokonság kísérte. Az így megbüresedett árvaszéki elnöki állásra dr. Tóth Jenő I. árvaszéki ülnököt és Buttykay Sándor megyei levéltárnokot emlegetik hivatalos jelöltökként. — Janszky Adolf, a „Budapesti cím-és lakásjegyzék” szerkesztője, aki huszonnégy esztendőig volt a Franklin Társulat hivatalnokja, ma éjjel rövid ideig tartó betegség után meghalt. Temetése szerdán délután lesz a kerepesi-uti temető halottasházából.

Fejtélyes halál. Skultáti Lajos, a Brázay Kálmán-czég könyvelője és levelezője ma este hét óraker, mikor a hivatalából hazament főherceg Sándor-utcai lakására, feleségét a földön fekvő holtan találta. Lármát csapott, mire özveggy Staub Györgyné, akitől lakását albérlébe vette, a szobába sietett és rémüllettel látta a fiatal szép asszonyt mozdulatlanul, holtan a földön. Két óráig siránkoztak a holttest mellett és csak akkor jutott eszébe valakinek a mentőkért telefonozni. A mentők hamarosan meg is érkeztek, persze már csak a halált konstatálhatták. Egy sarki rendőr is előkerült nemsokára, ki betelefonozta az esetet a főkapitányságnak, hol tudomásul vették ugyan a jelentést, de intézkedni elfelejtettek, mert még öjfélután két óraker is, mikor ezeket a sorokat írjuk, ott fekszik a holttest a szobában azon módon, ahogy a mentők otthagyták. Hogy mi okozta a fiatal szép asszony halálát, nem tudják. Öngyilkos lett-e, vagy hirtelen halállal halt-e meg? Férjével igen jól élt s vigkedélyű asszonyka volt. Csak tegnap óta volt szomorú és ki sem mozdult egész nap a szobából. Férje ma délután hatszor is hazament a hivatalából megnézni, hogy mit csinál odahaza a felesége. Ez feltűnt a lakásadónak és kérdezte is tőle, hogy miért jön olyan gyakran haza?

— A feleséggel szeretnék beszélni, de, úgy látszik, elment a városba.

Kis idő múlva hetedszer is visszatért s akkor vette csak észre, hogy felesége az ágy alatt fekszik holtan. Kiáltására beszaladt a háziasszony, akinek azt mondta, hogy valószínűleg öngyilkos lett a felesége. A mentőknek pedig sirva beszélte el, hogy már évek óta szenved szivbajban s valószínűleg az okozta hirtelen halálát. Elmondta továbbá, hogy ma is rosszulérről panaszkodott és mikor 6 délelőtt említette neki, hogy elmennek egy ismerősükhöz vacsorálni, az asszony azt válaszolta, hogy 6 otthon eszik és kérte, hozzon neki valami hideg vacsorát, 6 parizert hozott meg sonkát. Az asszonyka mosolyogva köszönte meg és még is csókolta érte, hogy milyen figyelmes.

Ebből a parizerből volt egy darabka este a szájában, midőn holtan megtalálták az ágy alatt. Valószínűleg evett és evés közben lepte meg a halál. Erre enged következtetni az a körülmény is, hogy fején az eséstől származó kis seb van.

A férj, mikor a mentők elmentek, rázárta neje holttestére a szobát, elment és azóta vissza sem tért, otthagya a halottat a szobában 6 is, a rendőrség is s azóta a férjet sehol sem tudják megtalálni.

Váltóhamisítók parasztyunában. A pest-megyei Sződ község lakosai híresek arról, hogy a környéken apostolai az amerikai kivándorlásoknak és nagyon sok köztük a világlátott ember. Ugy látszik a világlátott szödiek közé tartozik az a két parasztyagda is, kiket e napokban tartóztatott le a váczi rendőrség. Helembay József és Csizsár Ist-

ván szödi parasztagdák végigjárták a nevesebb és gazdagabb váci kereskedőket és egy levél alapján egy ismert nevű pestmegyei földbirtokos nevében pénzt csaltak ki. Az ismerős aláírásra minden helyen szívesen adták s a két parasztnak sikerült is sok váci kereskedőt léprecsalni. Végre is megunták a sok zaklatást és bizalmatlankodni kezdtek. A rendőrség figyelmét hívták fel Helembayékra, akiket csakhamar meg is találtak. A rendőrségnél aztán addig faggatták őket, míg azt a szenzációs vallomást tették, hogy nemcsak leveleken, hanem váltókon is hamisítottak aláírásokat és azokat a váltókat takarékpénztárakban helyezték el. Ez a vallomás érthető szenzációt kéltett és rögtön utánanézték a pénzügyzeteknél, a hamis váltóknak. Találtak is tizenegy darabot, amelyet Helembayék hamisítottak. A parasztnyás váltóhamisítókat a pestvidéki törvényszék budapesti fogházába vitték.

— Hamis borok vizsgálása. Fabinyi kolozsvári egyetemi tanár, az állami vegytani intézet főnöke, az országos borvizsgáló bizottságban olyan eljárást mutatott be, amelyvel pontosan meg lehet állapítani, hogy a vizsgálat alá vett bor természetes-e vagy mesterséges. Bizonyos vegyi szert önt a borba. Ettől a természetes bor zavaros lesz s néhány óra alatt leülepedik benne a vizen kívül minden anyag. A mesterséges bor azonban keveset változik a vegyszer behatása alatt s csupán annyi ülepedés mutatkozik, amennyi szőlőből származott rész esetleg van.

— Öngyilkos adótsz. Revisnyei Roviczky Rezső huszonkilenc éves adótsz. tegnap éjjel Zomborban öngyilkossági szándékból mellbe lötte magát. A golyót, mely a hóna alatt akadt meg, sikerült eltávolítani s így fölgyógyulása valószínű. A fiatal ember anyagi gondjai miatt akart meghalni. Zomborban, ahol a legjobb körökben fordult meg, általános iránta a részvétel.

— Gróf Koritovszky kezesel. Gróf Koritovszky Konstantin, aki több nagyszabású csalás miatt már néhány hete a budapesti törvényszék fogházában ül s akinek ügyében most folyik a kiadási eljárás, még mindig beszéltet magáról. Budapesti tartózkodása idején ugyanis váltókra több ezer forintot vett föl. A hitelezők, akiknek nem kis okuk van a pénzüket féltetni, most egymásután perlik a kezeseket. A kereskedelmi és váltótörvényszékhez most egyre-másra érkeznek a váltókeresetek ebben az ügyben.

— Ketten szorítottak egy leányt. Polics Omer horvátországi Mrázovác község lakója, már a harminczharmadik esztendejét járja, de azért a szíve még mindig fogékony volt még a szerelmi bánatra is. Aki a szerelmi bánatot okozta, a község legszébb leánya volt. A szép leányzó sokaknak tetszett, így többek között Bilajács Hámid nevű fiatal legénynek is, aki szintén halálában beleszeretett a szép Milkába. A két rivális tehát ellenséges indulattal volt egymás iránt és csak az alkalom késett, hogy heves összetűzésre kerüljön a dolog, vagy hogy egyik a másikat az utból eltegye. Polics iparkodott ezt az alkalmat elkerülni, de nem úgy az ifjú és heves Bilajács. A minap, hogy Polics éjnek iléjén a szép leány ablaka alá ment, hogy ott a szíve választottjával elbeszélgesse, Bilajács, ki bizonynyal ugyancsak ezt az alkalmat kileste, észrevétlenül odasompolygott melleje és egy élesre fent nagy késsel a legény hátába mélyen bele-dőfött. Polics összeesett és a kórházba szállítottott, hol most a halállal vívódik. A gyilkost pedig a csendőrség elfogta és bekísérte.

— A Zoltán-féle szag- és iznőküti csukamáj-olaj a legbiztosabb szer különféle gyermekbetegségek (vérszegénység, angolkór, skrofulózis, tüdővész) kezelésekének elhárítására. Üvege 1 frt Zoltán Béla udvari szállító győgytárában, Budapest, V., Nagy-korona-u. 23.

— Föhlvük olvasóink figyelmét a Révai Testvérek irodalmi intéti részvénytársaság mai számunk 17—20. oldalán levő hirdetésére. A könyvnyomtatás legújabb szenzációjáról, a „Nagy Képes Világtörténet”-ről van szó. Ez a legelső nagyszabású, magyar szellemben megírt világtörténelem. A mű kiadói, hogy annak megszerzését mindenkire nézve lehetővé tegyék, olyan bámulatosan könnyű és kevéző feltételeket szabtak, hogy vétek volna az alkalmat meg nem ragadni, mert hiszen a „Nagy Képes Világtörténet” minden magyar embernek meg kell szereznie. Gyírássa el tehát mindenki figyelemmel ezt a hirdetést!

Napirend.

Naptár: Kedd, november 29. — Római katolikus: Szaturnin pk. — Protestáns: Szaturnin. — Görög-ország: (november 18.) N. Gorgely. — Zsidó: Kislev 15. — Nap két: reggel 7 óra 11 perczkor, nyugszik: délután 3 óra 55 perczkor. — Hold két: délután 4 óra 44 perczkor, nyugszik: reggel 8 óra 23 perczkor. A földművelésügyi miniszter fogad. d. u. 4 ó. A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. A mezőgazdasági múzeum a városi régi Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig. A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási lörképe Városliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 1/25 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Az immunitás.

— Elmondja a 2843-as. —

Nevem Gubicza János. Gubicza János körendőr vagyok, a löszörforgóval. Életem legfényesebb napja volt, midőn a nyugati pályaudvarba voltam kivonulva az új kétsoros dolmányban és ő felsége a király rám mutatott: „Ez az új uniformis nem szép.” Azóta csak tengődöm. A múzeum-körutón állok s a minisztereknek és képviselőknek szalutálok. Bizalmas ismerőseim Andrásnak hívnak.

Múltam egyszerű. Husz éves koromban csősz voltam Hatvanban. Bizonyos Mentelmy Pál nevű birtokos ur fogadott föl a szolnoki piacra. A nagyságos ur, aki valaha képviselő is volt, drága szőlőfajokat tenyésztett, ménesi csemegezőlőt, muskotályt, chasselnst és elve volt, hogy a csőszt mindig idegenből kell hozni: ne trafikáljon a községbeliekkel. Így kerültem én Hatvanba csősznek. A sors püspökké is tehetett volna.

Mert ünnepnapokon Aszódról haza szoltak jönni Hatvanba a diákok és az utat ilyenkor a szőlőkön keresztül gyalog teszik meg. A csősznek ilyenkor nincs elég szeme. Kisasszony napján is hijába vigyáztam a szőlőre, délelőtt egyszerre csak azt veszem észre, hogy a legnagyobb ménesi jügasban három diák ül és tömi a zsebét fajszőlővel.

— Pusztultok, haszontalanok! — kiáltott rájuk a kunyhóból.

— Halgass, paraszt — ordítja vissza az egyik diák, egy vörös kölyök és föláll a léczre. Ugy szakgatta a szőlőt, mintha napszámba fogadták volna szüretelőnek.

Erre már feléjük indultam; szép lassan, hogy talán majd ugys elszaladnak a kölykök. De a kölykök nem szaladtak el; nyugodtan megvártak és a kis vörös szemtelenül elébem állt:

— Csak bántani merj, szemtelen kanász!

A másik kettő csillapította:

— Ugyan ne beszélj ezzel a barommal! Add ide a zsebkendődet, hadd kössük bele a szőlőt.

Erre már, tekintetes uraim, igen megharagudtam. Elsőbben is letörtem hát egy léczet a lügasból, azzal levertem az egyik diáknak a körmit a hűvelykujjáról és a másiknak meg (igen durva volt a lécz) a kockás kabátját hasítottam vele ketté. A kis vöröset már csak pusztá kezzel füttem, úgy, hogy köröskörül leszakadt a szalmakalapja karimája. Azután összeköltöttem mind a hármat és a bikacsökkel kiteszigáltam őket az országútra. A három kölyök még akkor is névetett csak és gorbáskodott; csak a fájos körmű dugta a szájába az ujját.

— Ajó mars, a község házára jöttök — mondtam.

A kis vörös tovább szemtelenkedett.

— Megyünk — felelte — megyünk, így összekötözve. Gyertek csak — hívta a másik kettőt — majd megmutatjuk ennek a marháknak, hogy kiket bántott...

— Előre szőlőtolvajok!

Igy értünk be a községbe. Hát a nagyfőzse végén már messziről látom, hogy a nagyságos ur tornáczáról intégetnek ránk. Mire a ház elé érünk, már elibénk is szalad a nagyságos ur:

— Palikám, fiúk, mi az az Isten szerelméért?

— Ez a barom csősz kötözött bennünket össze, édes apám, mert szőlőt ettünk — feleli a kis vörös úrva.

— Oh, te akasztófára való — kiáltott rám a nagyságos ur — hogy merted bántani a gyerekeket?! Hisz ezeknek szabad a tilosba járni!

Azzal kétszer nagyon arczul vágott.

— Nesze — mondta — tudd meg, mi az az immunitás!

Jól van, gondoltam, tekintetes urak, tudom már mi az az immunitás: az, hogy a nagyságos ur fiainak szabad a szőlőbe járni. Hát rá való vasárnap délután megint látom, hogy a ménesi lugások körül ott uzsonnázik három diák. Nem bántom őket, gondoltam, mert így követeli az immunitás.

Egyszerre csak megáll a csőszkunyhó előtt a nagyságos ur sárga kocsija és kiszáll belőle nagy mérgesen a nagyságos ur.

— Oh, te akasztófára való — kiáltja rám már messziről — nem látod, hogy hátul a diákok lopják a szőlőt?!...

Azzal odajön hozzám és megint pofonvág kétszer.

— Majd megtanítalak téged — kiabálta — hogy kinek jár az immunitás!...

— Hát ugy volt a dolog, hogy most már diákok jártak a szőlőben, de én azokat is a nagyságos ur fiainak gondoltam.

Ennyi bajom volt már csőszkoromban is az immunitással. Hát most is ugy vagyok vele. Ha megbántom az immunitást, az egész világ kiabál.

— Útni kell Gubicza Jánost, mert megsérti az immunitást.

Ha nem sértem meg az immunitást és hagyom a képviselő urakat a tilosban járni, akkor megint kiabál a világ:

— Útni kell Gubicza Jánost, mert tiszteli az immunitást.

Ilyen az immunitás.

Zichy Jenő újabb levele.

Zichy Jenő gróf az expedíciónak egyik már hazaérkezett tagjához, dr. Posta Béla muzeumi őrhöz a következő levelet intézte:

Peking, 1898. évi október 2.

Kedves Posta barátom!

Hála Istennek, hogy végre-valahára megkaptam levelét. Már aggódni kezdtünk sorsó fölött, pedig hát látom, ön megérkezése után mindjárt másnap irt, csak hogy a postai összeköttetés véghetetlenül rossz, úgy, hogy levelet épen ma délben vettem. Hozzájárult még az is, hogy előbb érkezünk ide, mint remélni mertem. Ugy gondoltam, október 2-ika vagy 4-ike között érkezhettünk csak ide, pedig hát már szeptember 30-ikán déli tizenkét órakor itt voltunk, daczára annak, hogy még az utolsó két napon jókora kerülőt csináltunk, mert Nankaunál az utról letérve, a Ming-dinasztia sirjaihoz mentünk, úgy, hogy az utolsó napra még jó darab ut, körülbelül hetvenkét verszt maradt, amit lóháton reggeli négy órától délig elvégeztük.

Ha azt vesszük, hogy augusztus huszonegyedikén keltünk át a Baikál-tó északi részén és a Szelenga mentén jöttünk le Kjachára, ott nyolcz napig időztünk és onnan per Urga (ott két nap kirándulás a Tolára), egyhuzamban Kalchán át Pekingig jöttünk és az utat szeptember harminczadikáig s így mindössze öt hét alatt végeztük el, ez nem volt csekély dolog. Itt felfordult világot leltem, mindazonáltal van reményem, hogy itt sem jártam hiába.

Az ujonan alakult czungli-yamen-nel tegnap tárgyaltam. Szépen meghallgattak, jegyzőkönyvet vettek fel és amit európaival szemben soha meg nem tettek, nem adtak sem kitérő, sem tagadó választ. Érdekes történelmi beszélgetés fejlődött ki közünk: Ők nem Bathu khánt, de Timur Lenk-et vélik annak, aki kéziratokat vitt volna el Európából. Felvilágosításuk alkalmával csudálkozásukat fejezték ki azon, hogy én történetüket jobban ismerem, mint ők. Három-négy nap mulva megint elmegyek a czungli-yamenbe és megnezem Czin császári herceget. A palotát, melyet Muklidnak hívnak és mely itt a császári városban áll más nyolczvaihát palotával, de melybe európaít nem ersztenek be.

(most már pláne nem), már megleltük és megkezdődött a kínaiak által a keresés és rendszeres kutatás.

Tehát Mukdenről (ott lehetnek azok a könyvek, melyeket Bathu elvitt Európából) szó sincsen és ebben a tekintetben a famozus Richthofennek Berlinben teljessen igazza volt.

De ön nem ír semmit levelében, hogy a kiewi vezérsírok dolgában mit végezett? Megtudta-e azt venni? Én itt szereztem egy pár érdekes bronzleletet.

Innét október 20., vagy 22-én indulunk hazafelé. Sanghaiban hajóra szállva, Honkong, Kolombó (Ceylon), Aden, Port-Said, Nápoly, Róma, Ancona, Fiumén át Budapestre megyünk.

Ugy remélem, hogy Nápolyba december 12-én érkezünk, Romába pedig két napig időzünk, december 14-én. Üdvözlöm Szalay és Hampei barátomat. Üzinte baráti üdvözléssel

kész tisztelő híve

Zichy Jenő.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A csehek.** Ismerjük ezt a négy tízes zenészt már régebb esztendőkből. Ma este a Royalban újra hallottuk őket: Hoffmann, Sukot, Nedbalt és Wihant. E költőien hangzású nevek mögött — mint tudjuk — egy-egy forró művésztélek lappang. Négyen együtt alkotják a „csehek”, a muzsa egyik legpazarabb ajándékát, amelyet a kamarazene barátainak juttatott. Szinte túlaradó szenvedély van bennük, amely néha elmosza és elnyeli játékkban az esztétikai szép által megvont konturokat, néha — a szerző szándékaival ellentétben — megacézolja egy-egy zenei frázis puhaságát. De viszont mennyi erő, mennyi tiszta páthos és bensőség járja át e négy vonó összjátékát! Az összjátékuk technikai mesterfogásaira — mondjuk ki egyenesen csalhatalanságára — nem kell kiterjeszkednünk. Csak egy-két szót e játék szelleméről. Végig kísértük ezt a szellemi folyamatot az egész műsoron, amelynek nem mulasztottuk el egyetlen egy számát sem. A Beethoven-féle f-dúr négyes utolsóelőtti tételéig bezárólag mindent hallottunk. A társaságra nézve talán a legjellemzőbb, hogy művészetük az est folyamán nem emelkedik és nem esik: értelmük és főként affektusuk egy állandó színvonalra helyezkedik. Nincsen olyan tétel, amelyben művészetük jobban kápráztatna, mint akármely más helyen. A Volkmann g-moll négyesét csudálatos hévvel játszották, amely itt-ott gyöngédtelenül szitta föl a Volkmann romantikájának illatát. Azután egy Borodin-quartetet hallottunk tőlük. Csajkovszki halála óta Borodin egyike a legelismertebb orosz zeneszerzőknek. Az a-dúr négyesben is, amelyet a vendégek előadtak, szellemesen szövi Barodin a szláv népies dallamokat, de a mű mesterkétsége is feltűnik. A Scherzoban a csehek egy kis boszorkányságot művelnek: a hangszereik szinte fuvoláznak itt; mintha lágy, gombólyú tonusu fuvókat hallanánk, olyan a fülünk csalódása. A Beethoven-féle f-dúr négyest is elragadóan nagy vonással játszották. A Royalban pedig igen hosszú széksorok maradtak üresen. m.g.

* **A téli kiállítás.** A téli kiállítás immár teljesen el van rendezve a városi getti műcsarnok termében. A tárlaton összesen százharminczhét magyar művész háromszázötvenegy művel vesz részt. A kiállító művészek műveik firniszélése céljából hétfőre, november 28-ikára kaptak meghívót, a sajtó képviselőinek szánt meghívók november 29-ére szólnak és már szintén szétküldettek. Ezek a meghívók a 30-án tartandó ünnepélyes vernissagera is érvényesek, amikor csakis a kiállító művészek, a társulat tagjai és a külön meghívottak nézhetik meg a kiállítást ingyen. A nagyközönség a vernissage napján személyenként két forint belépődíj mellett tekintheti meg a kiállítást, melyet dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter szerdán, november 30-án, délután négy órakor fog ünnepélyesen megnyitni. A kiállítás a nagyközönség számára csütörtökön, december elsején nyílik meg. Ugyanakkor sétahangverseny is lesz hon-

véd zenével és minden látogató izléssel kiállított műsört fog kapni ingyen. A műsor belső oldalán, a társulatba való belépés módzatainak, a tagok jogainak és kötelességeinek ismertetésén kívül egy-egy szelvény is van, amely kitöltve, aláírva és a jegypénztárnál elhelyezett szekrénybe dobva, tagsági belépési nyilatkozatul szolgál. Ugyanilyen ismertetés és szelvény lesz a 30 krajczáros képes tárgymutatóban is, mely november 30-án már kapható lesz a kiállítási jegypénztárnál. A kiállítási belépőjegy ára mint eddig, most is egy korona.

* **Joachim hangversenye.** A Joachim-négyestársulat, mely a budapesti kamarazene-egyesület meghívására jön fővárosunkba, december 10-én, szombaton tartja meg hangversenyét a Royal-disztermében.

A magyarság hódítása.

Temesvár város közgyűlési termében ma minden tüntetés nélkül olyan esemény játszódott le, mely nagy diadalát jelenti a magyar kultúrának. Az egykori Bánát fővárosának színpadát, melyhez a német művészetnek annyi büszke hagyománya fűződik, ahol egykor Sonnenthal, Gallmeyer és mások szedték első babérjaikat — most végképen a magyar színművészet foglalja el. Ma délbén mondta ki a törvényhatósági bizottság egyhangulag, hogy a német színeszetre, mely eddig az idény utolsó pár hetében húzódtott meg — a jövő évtől kezdve többé nem reflektál s az egész idényre, október elsejétől virágvasárnapig, magyar társulatot szerződött.

Rendkívül érdekes az a tervszerű és cél tudatos eljárás, melyvel Temesvár vezető férfiai másfél évtizeden keresztül a magyar színészet állandósítását előkészítették. Még Török János polgármestersége idején egyhangulag elhatározta a város, bár akkor még német nyelven tanácskoztak, hogy a német színészet kiküszöbölésével az egész téli idényre magyar társulatot szerződött.

Ez 1884-ben történt s októberben maga Jókai jött le az első magyar idény megnyitására. Csakhamar be kellett azonban látniok a temesvári hazafiaknak, hogy a kísérlet kissé mérész, de legalább is korai volt. Az első és második idény közel harminczezer forintnyi szubvencziót nyelt el — időközben külön magyar színjármolító-egylet is keletkezett, — de az idény mindennek dacára csufos kudarczczal végződött.

Ekkor jött létre a Pozsonynyal való szerződés, ahonnan február elején a német opera és színműtársulat nyolcz-heti vendégjátéokra eljött, míg a temesvári társulat a nyár beálltaig Pozsonyban játszott. Ez az állapot tizenegy esztendeig tartott, míg végre most a pozsonyiak kétséges magatartása arra az elhatározásra bírta a temesváriakat, hogy teljessen önállósítsák színházukat s végképen érvényt szerezzenek az előfüggönyre illesztett jelzőnek, hogy „Nyelvében él a nemzet!”

1884 óta mintegy százötven ezer forintot költött Temesvár a magyar színészet támogatására, de ma is ép oly bőkezűen segíézi, mert hiszen az évekkel együtt nőtt a közönség igénye is s egy elsőrangú művészi testület fentartása nagy eszközöket igényel.

A temesvári színházat egyhangulag Makó Lajosnak, az eddigi szegedi igazgatónak adták oda-aki tízezer forint készpénz-szubvencziót, bérmentesen színházat és fűtést kap. Ezenfelül a város felajánlja hathatós közbenjárását arra nézve, hogy a temesvári színpad a kormánytól szintén megkapja ugyanazt a három ezer forintot segélyt, melyet eddig Szeged, Arad és Debreczen élveznek. Ezt a kormánysegélyt az említett városokban azért kapják az igazgatók, hogy operákat adjanak. Itt Temesvárott, ahol eddig magas színvonalon álló operai staggionok voltak, ilyen mondvasznál operával kísérletezni nem lehet, de a kormánysegélyre ennél sokkal erősebb jogozim van: **A magyarság és a magyar nyelv érdoka.**

A temesváriak nagyon bizakodnak, hogy a kormány megadja ezt az összeget, mely a érdek város nagy munkáját végleg befejezni segítené.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **Akadémia.** A Magyar Tudományos Akadémia nyelv- és széptudományi osztálya ma délután Szász Károly elnöklése alatt ülést tartott, amelyen két értekezést olvastak fel. Az egyik felolvasó P. Thewrewk Emil rendes tag volt, aki a magyar Homeros-fordítás történetét tárgyalta. A másik értekező Szinyei József rendes tag volt. Szinyei bemutatta Varju Elemér ismertetését egy, a XIV. század első évtizedéből származó latin prédikáció-gyűjteményről, melyet az értekező egy vidéki könyvtárban fedezett föl.

* **Kisfaludy-társaság.** A Kisfaludy-társaság szerdán, november 30-án délután 3 órakor az Akadémia kistermében rendes havi ülést tart a következő tárgysorral:

1. Vadnay Károly r. t.: Emlékbeszéd Zichy Antal fölött.
2. Gróf Zichy Géza r. t.: Hottonné, költői beszély.
3. Radó Antal r. t.: Költemények.
4. Ábrányi Emil r. t.: Rostand „Cyrano de Bergerac”-jából.
5. Folyó ügyek.

FŐVÁROS.

(**A thermochemiai Intézet.**) A főváros nemskára az elhullott állatokat is jó áron értékesíti. A gypmesteri telepen thermochemiai intézet lesz, amelyben az elhullott állatokat óriási hőfok mellett porrá főzik s apró jószágok eledelül forgalomba hozzák. A zsirt, amelyet párolás utján nyernek, szappangyártásra használják. A tisztas nyereséget tizenkétezer forintra teszik s a telep fölépítésének és felszerelésének költségei, a mérnöki hivatal számítása szerint, százhatvan ezer forintra rugnak.

(**A beteg tanítók jelentése.**) A főváros beteg tanítóinak hivatalos orvosi megvizsgálata eddig négy-öt napos rendes késedelemmel történt. A tanító jelentette az igazgatónak, ez a tanácsnak, innen elment a jelentés a kerületi előljárosághoz, innen pedig a tiszti orvoshoz. Az előljáros most a tanácshoz fordultak, rendelje el, hogy az igazgatók egyenest az előljárosokhoz küldjék a betegségről szóló jelentést s úgy a beteget még aznap megnézheti a tiszti orvos, s így talán nem lesz olyan gyakori dolog, hogy a betegnek jelentett tanító már botrányosan egészséges, mire megvizsgálják.

VIDÉK.

* (**Főispáni székfoglaló.**) Báró Vay Dénes, Pozsony vármegye új főispánja — mint tudósítónk táviratozza — ma tartotta székfoglalóját. Ez alkalomból egy a városházán, mint a vármegyeházán közgyűlést tartottak. Az új főispán munkaprogramja általános lelkesedést keltett. Székfoglaló beszédében ugyanis megígérte, hogy minden erejéből támogatni fogja a nemzeti irányu kulturális törekvéseket. A megyegyűlésen Gond Ignác, a városi közgyűlésen Taller polgármester üdvözölte az új főispánt. Báró Vay Dénes kineveztetését az ellenzék is szívósen fogadta, amit azzal is mutatott, hogy egyik tagja, Bittó Béni, beszéddel üdvözölte az ellenzék nevében az új főispánt. A közgyűlések után a főispán több küldöttséget fogadott.

* (**Az obstrukció ellen.**) A vizaknai választókerület polgárai az obstrukció megszüntetése, s a parlamenti rend helyreállítása tárgyában párt- és nemzetiség különbség nélkül aláírt kérvényt nyújtottak be a képviselőházhoz, Zeyk Gábor képviselő által. A kérvény legelső aláírói Borbáth Pál református lelkész, idősbb Szócs Sándor volt országos képviselő, Szócs József, Deésy Boldizsár negyvennyolczas honvédtiszt, dr. Szócs Géza, stb. A kérvényt több román választó is aláírta.

Krassó-Szörény vármegye közönsége Lugoson Pogány Károly főispán elnöklése alatt tartott közgyűlésén három szavazat ellenében elhatározta, hogy az állandó választmány javaslata értelmében az országgyűléshez feliratot intéz az obstrukció megfékezése tárgyában. A románok nevében Bredicán ügyvéd szólalt fel és azt mondotta, hogy ezernyolczszázhatvenkettőben a románokat kiutasították az országgyűlésből és most látjuk, hogy a magyarok maguk között maradva, minő botrányt visznek végbe. Elismeri, hogy az obstrukció nemtelen fegyver, de ellenzi a feliratot, mert nem akarja támogatni a kormányt.

Pestmegye közgyűlése.

(Első nap.)

Ma délután kezdődött Pestmegye közgyűlése Beniczky Ferencz főispán elnöklése alatt. A közgyűlésen igen sokan, szinte szokatlanul nagy számban jelentek meg a bizottsági tagok, mert mindenki azt hitte, hogy Csongrád vármegye és Pécs város obstrukció-ellenes főirata nagy vihart fog támasztani. A remélt fergegéből azonban még csak gyöngye szellő sem lett, mert a főiratokat a főjegyző tárgyalatlannak nyilvánította s az ő indítványára a közgyűlés napirendre tért fölöttük.

A népes közgyűlésen jelen volt többek közt gróf Szapáry István, Hajós József, Rakorszky István, báró Prónay Dezső, Csávolszky József kanonok, Gulner Gyula, Földváry Mihály, Freysinger Lajos, gróf Károlyi Sándor, Kolozsváry Kiss István, báró Podmaniczky Géza, gróf Teleki József, gróf Teleki Tibor, Nyáry József, Tahy István, Tahy Lajos, Hoitsy Pál, Vancsó Gyula, báró Podmaniczky Levente, Löwy Mór, Förster Aurél, Beniczky Lajos alispán, Bellaágh Imre tiszti főjegyző, Dalmady Győző árvaszéki elnök, Fazekas Gusztáv főjegyző, dr. Hirkó László tiszti főorvos stb.

Az elnök megnyitó szavai után Fazekas Gusztáv főjegyző előterjesztette Csongrád megye köriratát az országgyűlés tárgyalásának normális keretbe való visszahelyezése tárgyában.

Indítványozza a főjegyző, hogy mivel az obstrukált indemnitativavaslat immár napirenden van és annak alkotmányos parlamenti tárgyalása már megkezdődött, s ennél fogva Csongrád megye és Pécs város átiratai tárgyalatlanná válván, — a közgyűlés e két átiratot vegye tudomásul és térjen napirendre fölöttük.

A közgyűlés ezt az indítványt viharos éljenzéssel fogadta. Az éljenzésből bőven kijutott a főispánnak is, aki ennek a javaslatnak az előterjesztésével lehetővé tette, hogy a közgyűlést, s vele az egész vármegyét nagy izgalmaktól mentette meg.

Áttérve a napirend egyéb tárgyaira, a főjegyző tudatva, hogy a törvényhatósági közgyűlés választott tagjai fele része most kilép, kéri, hogy a választások megejtésére tűzzenek ki határidőt. A közgyűlés december hónap 15-ét tűzte ki s egyszerűsrendűen kiküldte az illető választási elnököket.

Jóváhagyta a közgyűlés Czegléd városának azt a határozatát, amelylyel az egyik árvaszéki ülnöki állást megszüntette s az ekként rendelkezésére maradó fizetés összegét négy más tisztviselő közt osztotta föl.

A központi választmány minden harmadik évben ujjaalakítandó s most erre felhívta a belügyminiszter a vármegyét. A választás ma végbe ment s ennek eredményeként a központi választmány tagjai lettek: Agoraszto Tivadar, Boross Pál, Bellaágh Imre, Bossányi László, Dalmady Győző, Darányi Béla, Dezsőffy Béla, Dubraviczky László, Fazekas Gusztáv, Földváry József, Földváry Miklós, Förster Aurél, Freysinger Lajos, Gulner Gyula, Harkányi Frigyes báró, Hajós József, Halász Orbán, Károlyi Sándor gróf, Kemény Kálmán, Langos Kálmán, Löwy Mór, Luppá Péter, Marschalkó Béla, Majthényi István, Mészöly László, Neppel Ferencz, Noszlopy Emil, Podmaniczky Géza báró, Prónay Dezső báró, Podmaniczky Levente báró, Roth Ignác, Rudnay József, Szabó Antal, Szapáry István gróf, Tahy István, Tahy Lajos, Teleki József gróf, Jancsó Gyula, Vásárhelyi Géza, Viczián Ádám.

A honvédelmi miniszter leiratilag hívja föl a vármegye közönségét, hogy — mivel a megyei hadapród-iskola-alapítványra tavaly javaslatba hozott fiatal ember nem vált be — jelöljön ki egy másikat. Az alispán javasolja, hogy az idén ezt a helyet ne töltsék be, hanem intézzenek fölterjesztést a miniszterhez aziránt, hogy jövő esztendőre két helyet öhajjt Pestmegye igénybe venni. A közgyűlés ehhez hozzájárult.

Hódmezővásárhely város átiratát, amely az anarchista tanok követőinek és terjesztőinek na-

gyobb ellenőrzésére és fizelmeik meggátolására vonatkozik, tudomásul vették.

A vármegye azt kérte, hogy a betegápolási alapot ebben a minőségben megszüntethesse s a pénzt: kilenczvenezer forintot a tisztviselői nyugdíjalap gyarapítására fordíthassa. A miniszter ehhez nem járult hozzá, a közgyűlés azonban ma újból elhatározta, hogy ilyen értelemben ismét föliratot intéz a belügyminiszterhez.

Nagy-Kőrös városának az aszfaltburkolatokra vonatkozólag kötött szerződését a közgyűlés jóváhagyta.

A tárgysorozatra kitűzött további ügyeket a holnapi folytatólagos közgyűlésen intézik el. Holnap választás is lesz egy szolgabírói s egy aljegyzői állásra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Zsaroló asszony. Lengyel Lőrincznének százezekre menő vagyona van, s több nagy burtokereskedése is Szegeden. Hanem a nagy vagyon kamataival, üzleteinek szép jövedelmével Lengyel Lőrinczné nem elégedett meg. Sok pénzt akart, minél többet, minél gyorsabban. Nem igen kutatta tehát, hogy mit tilt a büntető törvénykönyv s így történt meg, hogy a szegedi törvényszék a gazdag asszonyt zsarolás miatt egy hávi börtönre ítélte el. A szegedi királyi ítélőtábla ezt az ítéletet most megerősítette.

— Akl babonából lopott. A frankfurti törvényszék a napokban egy Hotzfeld Mária Anna nevű asszony fölött ítélkezett, akit lopással vádoltak. A vásárcsarnokban ugyanis ellopott egy tyukot, de rajtavesztett és börtönbe került. Az asszony mentiségére a következőket mondotta:

— Nagy szagattásom van a kezemben és egy szomszédnőm azt ajánlotta orvosszerül, hogy egy kine m fizetett tyukbőrért rakjam rá. Ezért kellett a tyukot lopnom.

A törvényszék elfogadta enyhítő körülménynek az asszony babonását és csak pénzbüntetésben marasztalta el.

Váljunk el!

Nem jó dolog, ha az asszonyok nem olvasnak regényeket és nem jó az sem, hogy ha olvasnak és nem tanulnak belőlük. Lám, a Klein Gáspár házassági tragédiája sem esett volna meg, ha a felesége két erény közül csak egyet is megtanul a könyvekből: vagy a hűséget, vagy az — óvatosságot.

Tavaly nyáron történt, hogy Klein Gáspárné ebédközben heves fejfájásról panaszkodott. Ugyanennek a napnak a délutánjára várta a barátját is. Miért siránkozott, mikor tudta, hogy gyöngéd, szerető férje hazajön délután az üzlethől, hogy megnézze? Vagy miért nem értesítette a barátját, hogy ne jöjjön? (Azt kérdezni se merjük, hogy egyáltalán miért tartott — barátot?) Így bosszulja meg magát az olvasás mellőzése!

Nagyon természetes, hogy Klein Gáspár a legalkalmatlanabb időben ment haza délután. Mi történt a szobában? Ne kutassuk azt. A függönyök jótékonyan eltakartak mindent; ne lebbentsük szét ezeket a függönyöket.

Tehát Klein Gáspár hazament és csakott ajtókra talált. Csöngetés, kopogás semmit sem használt. Klein semmit sem sejtve, lement a házmesterhez:

— Hol van a feleségem?
— Nem tudom, felelt a házmester és megzeppent, mint aki rosszat sejt.
— Elment, vagy itthon van?
— Itthon van... de...
— De...
— Vendége van.
— Kicsoda?
— Egy... egy ur...

Klein Gáspár szemében a féltékenység zöld sugara villant meg. Eszeveszetten rohant föl a lépcsőn és teljes erejével nekifeszült az ajtónak. Hiába. Végre is, nem maradt egyéb-hátra, mint az ablak betörése. Klein Gáspár tehát bezúgta az ablakot

és beugrott a szobába. A függönyt gondosan összehuzta maga mögött, hogy ne lássa senki, mi történik odabenn... Legyünk hát diszkrétek, ne nézzünk be a tragédia színhelyére. De nem is szükséges, hogy benézzünk. Asszonyi kiabálás és férfüvöltés hallatszik ki. Nyilvánvaló tehát, hogy Klein Gáspár rögtönítelő bíróságot tart.

A nagy lármára berontott a szomszédból egy kis leány (neki már kinyitották az ajtót) és meg akarta védelmezni az asszonyt. A dühös Klein erre a kis leányra is rátámadt, még pedig olyan gyöngédtelenül, hogy könnyű testi sértésért két napi fogházra ítélte a törvényszék.

A feleségét még azon a napon elkergette a megcsalt férj.

Nagy csapás, ha az embert megcsalja a felesége, de végre is, nincs olyan csapás, amit idővel ki ne heverhetnének. Klein Gáspár szívének sebe is kezdett behégedni és három nap mulva már annyira összeszedte magát, hogy vizsgálatot kereshetett a kalábriaszban. A váczi-körtut egyik kávéházában ült negyedmagával a zöld asztalnál. Pompás kártyája volt.

— Kinek a játékban, kinek a szerelemben, jegyezte meg egy kibiciz.

— Kvárt...

A bétát már nem mondhatta ki, mert a szomszéd asztalhoz éppen akkor telepedett le a felesége, meg a barátja. Klein ennek láttára még a kvártbétát is elfelejtette és dühösen kiabálva rontott feljűk. Hogy mit kiabált, az nem tartozik ide, a tettelegességből pedig nem lett semmi, mert a partnerei közbevetették magukat.

Az ügy természetesen törvény elé került. A büntető járásbíróság ma tartotta meg a végtárgyalást. Nagel bírónál kibékültek ugyan a felek. Klein Gáspár mindazonáltal azt felelte a felesége bocsánatkérésére, hogy:

— Megbocsátok, nem haragszom rád, hanem azért — váljunk el!

A sári-i bíróválasztás.

Hosszas és fárasztó tárgyalások után ma végre ítéletet hoztak ebben a szenzációs bűnpörben. A vádlottak meg lehetnek elégedve a büntetéssel, mert csak ketten kaptak két hónapi fogházat, a többiek részben két hétig, részben pedig csak nyolcz napig fognak ülni.

A tárgyalásról szóló tudósításunk a következő:

Az ülésen Verébelyi Ignác elnökölt és folytatták a beidézett tanúk kihallgatását.

Első kihallgatott tanu Bednarik György.

Elnök: Hát mondja el, mi történt azon a választáson?

Bednarik: Meglehetősen számban gyülekeztünk össze a tanácsteremben s Talapka meg Janicsák felszólaltak, hogy a szolgabíró jelölje a nép jelöltjeit is, nemcsak az ő jelöltjeit. Ezután még vagy hét szónok beszélt ugyanilyen szellemben. Amikor látták, hogy a szolgabíró nem jelöli azokat, akiket kértek, eltávoztak. De egy kis idő mulva ismét visszajöttek és berontottak a terembe.

Elnök: Fenyegették a szolgabírót?

Tanu: Zaj volt nagy, de arról nem tudok, hogy fenyegették volna.

Elnök: Hallotta a lövéseket?

Tanu: Nem.

Elnök: Azt nem tudja, kik fogták meg a csendőrök fegyvereit?

Tanu: Arról sem tudok semmit.

Elnök: Fornek jelöltet, a volt bírót, miért nem akarták megválasztani?

Tanu: Azért, mert a községi képviselőtestület határozata ellenére.

Elnök Fornekhez: Ez a tanu azt mondja, hogy ön a községi határozatát nem respektálta. Igaz-e ez?

Fornek: Ez nem igaz. Különbben ezt bebizonyíthatja a jegyző is.

Elnök Talapkához: Mit tud maga a képviselőtestület határozatáról?

Talapka: Ugy tudom, hogy a képviselőtestület nem határozta el, hogy a községi háza kijavíttassék.

Ügyész kéri a törvényszéket, kérdezze meg a fősolgabírót erről a dolgról.

Elnök Halász szolgabíróhoz: Tud ön, szolgabíró-ur, valamit arról, hogy tényleg a községi

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 10.90 frton, 100 mm. 80 k. 10.75 frton, 200 mm. 80 k. 10.80 frton, 100 mm. 79-5 k. 10.70 frton, 200 mm. 79-5 k. 10.75 frton, 200 mm. 79-6 k. 10.75 frton, 300 mm. 79 k. 10.65 frton, 100 mm. 79 k. 10.70 forinton, 100 mm. 79 k. 10.60 frton, sárga, 200 mm. 79-5 k. 300 mm. 78-5 k., 200 mm. 78-5 k., 100 mm. 78 k. 10.60 frton, 100 mm. 78 k. 10.65 frton, 100 mm. 78,5 k. 10.60 forinton, 100 mm. 77 k. 10.50 frton, 100 mm. 77 k. 10.27-5 frton, sárga, 200 mm. 78-5 k. 10.40 frton, 100 mm. 75 k. 10.20 frton. sárga, mind három hónapra.

Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 10.50 frton, 100 mm. 80 k. 10.75 frton, 200 mm. 78-5 k. 10.52-5 frton, 100 mm. 78 k. 10.55 frton, 100 mm. 78 k. 10.50 frton, 100 mm. 77-5 k. 10.55 frton, 150 mm. 77 k. 10.55 frton, 100 mm. 77 k. 10.40 frton, 200 mm. 77 k. 10.35 frton, sárga, mind három hónapra.

Fehérmegyei: 200 mm. 77 k. 10.50 frton. hónapra.

Dunai: 600 mm. 76 k. 10.25 frton, három hónapra.

Felsőmagyarországi: 800 mm. 81 k. 10.62-5 frton, 950 mm. 78 k. 10.62-5 frton, 100 mm. 80 k. 10.70 frton, 400 mm. 79-4 k. 10.60 frton, sárga, 100 mm. 79 k. 10.60 frton, sárga, mind három hónapra.

Rozs. 500 mm. 8.52-5 frton, 200 mm. 8.47-5 frton, készpénzben.

Zab. 100 mm. 6.05 frton, 200 mm. 6 frton, 300 mm. 5.95 frton, 100 mm. 5.80 frton, készpénzben.

Hivatalos készárujegyzések.

Table with columns for 'Áru', 'Hivatalos készárujegyzések', and prices. Includes items like 'Buza', 'Pestvidéki', 'Fehérm.', 'Rozs', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repcze'.

Hivatalos határidőjegyzések.

Table with columns for 'Áru', 'Határidő', and prices. Includes items like 'Buza', 'Rozs', 'Tengeri', 'Zab', 'Repcze'.

Előfordult határidőkötések.

Délelőtt. Buza márczius 9.74-76-9.72 forinton, Rozs márczius 8.53-57-8.54 forinton. Tengeri május 4.86-4.82 forinton. Zab márczius 5.99-5.97 forinton.

Délután. Buza márczius 9.69-72-9.70 forinton, április 9.51-53-9.50 forinton. Rozs márczius 8.51-53-8.50 frton. Tengeri május 4.80-81-4.78 forinton. Zab márczius 5.96-5.97 forinton. Repcze augusztus 12.40-12.50 forinton.

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 83400 mm. Rozs 5300 mm. Arpa 53900 mm. Zab 26500 mm. Tengeri 9700 mm. Liszt 9400 mm.

Raktárház: Buza 51015 mm. Rozs 3079 mm. Zab 2629 mm. Tengeri 202 mm. Liszt 1142 mm.

Silos: Buza 21000 mm.

Gabonaforgalom:

1898. november 27.

Table with columns for 'érkezett', 'elszállított', and 'métermázsa'. Includes items like 'buzából', 'rozsból', 'árpából', 'zabból', 'tengeriből'.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, november 28.

A tőzsdén ma szilárd irányzat uralkodott. Nemzetközi értékek már az előtőzsdén magasabb árfolyamon kerültek forgalomba, de utóbb realizációk hatása alatt gyengültek. A helyi piacon cukoripar, egyesült malomrészvények, Ganz és aszfalt iránt volt érdeklődés. Villamos vasut is emelkedett.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 389.—590.50, Jelzálogbank 245.75—246.75, Osztrák hitelrészvény 358.70—359.70, Osztrák-magyar államvasut 357.25—358.20, Kereskedelmi bank 1423, Rimamurányi 274.25—277.—, Közuti vaspálya 373.50—375, Villamos vasut 226.75—228.25, Leszámitoló bank 260.50 forinton.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1423—1424, Közuti vasut 374—372, Villamos vasut 226.50—226.75, Magyar hitelrészvény 359.50—358.40, Magyar jelzálogbank 246.25—245.75, Rimamurányi 277—275.25, Osztrák hitelrészvény 359.40—358.40, Osztrák-magyar államvasut 358—357.25, Hazai bank 108.50, Első budapesti malom 690, Lujzamalom 178—179, Aszfalt 221—224, Ganz 2175, Weitzer 257, Cukoripar 124—124.50.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 forint, 8 napra 5.—6 frt, december utóljára 8.—9.— forint.

Délután 1 óra 30 perccor zárulnak:

Table with columns for 'Magyar aranyjárdék', 'Magyar koronajárdék', 'Magyar hitelrészvény', 'Magyar ipar és keresk. bank', 'Magyar jelzálogbank', 'Magyar leszámitoló bank', 'Rimamurányi vasmű', 'Osztrák hitelrészvény', 'Déli vasut', 'Osztr.-magyar államvasut', 'Közuti vaspálya', 'Villamos vasut'.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns for 'Osztrák hitelrészvény', 'Magyar hitelrészvény', 'Osztr.-magyar államvasut', 'Leszámitoló bank', 'Rimamurányi vasmű', 'Közuti vaspálya', 'Villamos vasut'.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, november 28. Zsiradék kis tételekben került forgalomba változatlan áron. Szilva üzletellen. Száz darabos árú valamivel szilárdabb. Szilva a iz változatlan.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns for 'Faj', 'Ár 100 kilogrammonként', and prices. Includes items like 'Borsó', 'Liszt', 'Rizs', 'Kávé', 'Tea', 'Cukor', 'Só', 'Méz', 'Vaj', 'Margarin'.

Budapesti vásárosarnok.

Budapest, november 28. A vásári forgalom: Használ forgalom lanya, árak csökkentek. Baromfi-nál lanya, árak szilárdak. Halban lanya, árak szilárdak. Tej és tejtermékek nál lanya, árak változatlanok. Tojásnál lanya, árak szilárdak. Zöldségnél lanya, Gyümölcsnél lanya, árak változatlanok. Fűszereknél csendes. Időjárásborult, esős. A központi vásárosarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhabus hátulja I. 52—54 frt, II. 48—52 frt. Birkabus hátulja I. 38—40 frt, II. 34—38 frt. Borjúhús hátulja I. 56—66 frt, II. 50—64 frt. Sertéshús Isőrendű 48—50 frt, vidéki 38—40 frt. (Mindem 100 kil nkt.) Kolbász füstölt 50—80 kr (kilónkt). Sertészsír hordóval 57.0—57.5 frt (100 kilónkt). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.00—1.30 frt. Csirke 1 pár 0.80—1.20 frt. Lud hizott kilónkt 45—50 kr. — Különbség. Tojás 1 láda (1440 drb) 39.0—45.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.60—3.50 frt. Petrezselyem 100 köles 1.40—1.0 frt. Lencse m. 100 kiló 7—9 frt. Bab nagy 100 kiló 7—9 frt. Paprika I. 100 kiló 30—60 frt, II. 20—30 frt. Vaj I. rendű kilónkt 0.85—0.90 frt. Tea-vaj kilónkt 0.95 1.10 frt. Burgonya, rózsa, 100 kiló 1.00—1.80 frt. Halak. Harsa (élő) 0.80—1.00 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.80—1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, november 28. Finomított szesz nagyban 54.—54.1/8. Finomított szesz kicsinyben 54.25—54.50, Élesztő szesz nagyban 54.50—55.75, Élesztőszesz kicsinyben 55.—55.25, Nyerszesz adózva nagyban 53.—53.1/8. Nyerszesz adózva kicsinyben 53.25—53.50. Nyerszesz adózatlan (exknt.) 14.—14.25. Denaturált szesz nagyban 21.—21.25. Denaturált szesz kicsinyben 21.50—21.75. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, november 28. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 17.70 forintig kelt el. Zárlatjegyzés azonnali szállításra 17.50—17.60 forint.

Prága, november 28. Adózott tripló-szesz 53.50 forint, adózatlan szesz 17.—17.25 forinton azonnali szállításra kelt el.

Trieszt, november 28. Kiviteli szesz tartályokban szállítva román és magyar áru 12 frt, cseh áru 11.—11.25 forint 90% hektoliterenkint nagyban.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, november 28. Az irányzat változatlan. Buza tavaszra 9.65—9.68—9.66 forint, rozs tavaszra 8.66 forint, tengeri május-juniusra 5.17—5.16 frt köttetett. Az üzlet folyamában gyengülés állott be és buza tavaszra 9.61 forintig, tengeri május-juniusra 5.13 forintig csökkent.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 9.61—9.62, rozs tavaszra 8.62—8.63, tengeri május-juniusra 5.13—5.15, zab tavaszra 6.21—6.22 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, november 28. A mai tőzsdén főleg Bankrészvényekre irányult a figyelem. Különösen Ländlerbank-részvények voltak keresettek arra a birre, hogy ezen intézet fogja Ausztriában kezelni az osztálysorsjátékok.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 359.—359.75, Anglo-bank 154.75, Union-bank 293.—, Osztrák-magyar államv. 357.50—358.35, Déli vasut 69—69.25, Tramway 561—563, Török dohány 131.—132.75, Alpesi bánya 181.90—183.30, Frágai vasipar 939—946, Fegyvergyár 202.50—203.—, Májusi járadék 101.15, Osztrák koronajárdék 101.85, Török sorsjegy 58.90—59.25, Német márka 58.97 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 358.87, Anglo-bank 155.—, Bankverein 264.50, Union-bank 293.50, Ländlerbank 227.50, Osztrák-magyar államvasut 357.37, Déli vasut 69.—, Elbevolgyi vasut 259.—, Kszak-nyugoti vasut 244.—, Török dohányrészvény 131.75, Alpesi bánya 182.80, Májusi járadék 101.15, Török sorsjegy 58.70, Német márka 58.96, Fegyvergyár 203 forinton.

Délután 2 óra 30 perccor jegyezték: 4-2%-os papírjárdék 101.20, 4-2%-os ezüstjárdék 100.95, 4%-os osztrák aranyjárdék 119.95, Osztr. koronajárdék 101.45, 1860. sorsjegy 140.—, 1864. sorsjegy 197.—, Osztrák hitelsorsjegy 203.—, Osztrák hitelintézeti részvény 359.87, Angol-osztrák bank 155.—, Union-bankrészvény 294.—, Bécsi Bankverein 265.50, Osztrák Ländlerbank 229.—, Osztrák-magyar bank 909.—, Osztrák-magyar államvasut 357.87, Déli vasutrészvény 69.—, Elbe-

völgyi vasut 258.25, Dunagőzhajózási részvény 436.—. Alpesi bányarészvény 183.10, Dolányrészvény 131.—, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert arany 5.71, Londoni váltóár 120.50, Német bankváltó 53.95, Tramway 561.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, november 28. A déli tőzsde zárllata után jegyznek: Osztrák hitelrészvény 359.87, Anglo-bank 155.—, Bankvar. 265.75, Union-bank 294.50, Landerbank 229.—, Osztr.-magyar Államvasut 357.75, Déli vasut 69.37, Elberölgyi vasut 159.—, Északnyugoti vasut 243.—, Török dolányrészvény 131.75, Alpesi lánva 183.10, Májusi járadék 101.20, Török sorajegy 58.60, Német márka 58.97 forint.

Frankfurt, november 28. (Zárllat.) 4-2%-os ezüst-járadék 85.65, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50, 4%-os magyar aranyjáradék 101.05, magyar koronajáradék 97.90, osztrák hitelintézeti részvény 302.25, osztrák-magyar bank 768.—, osztrák-magyar államvasut 301.25, déli vasut 62.75, bécsi váltóár 169.35, londoni váltóár 204.22, Párisi váltóár 807.75, bécsi Bankverein 223.12, Union-bank részvény —, villamos részvény 133.75, 3%-os magyar arany-kölcsön 87.50, Alpesi bányarészvény 155.—, 4-2%-os papírjáradék 85.70. Az irányzat szilárd.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távllrati jelentése 1898. november 28-án reggel 7 órakor

Table with columns for locations (Állomások) and weather data (Levegőtér, Hőmérséklet, Csapadék). Lists various cities like Árváralja, Belmedbánya, M.-Szombathely, etc.

Két mély depresszió van, melynek talán Európa egész időjárásában nyilvánult: az egyik a Skandináv-félsziget déli részén, a másik a francia partvidéken. A magas légnyomás Európa délkeleti szélén tartózkodik és az időjárás csak az a típus szúr.

Hazánkban az idő túlnyomórészt esős és hűvös. Az eső leggyorsabb volt tegnap a délnyugati vidéken, ma reggel pedig az Alföldön általános az esős. Erőteljében az idő szúr. Záróbb zivart jelent tegnapról jégszél, Csáktörvény meg vihart záporcsövel.

Erőse, sok helyütt esős és hűvös.

VIZÁLLÁS.

— November 28-án. —

Table with columns for location (Folyó), water level (Vízjárás), and date (Időpont). Lists rivers like Schárding, Passau, Bécs, etc.

Írták megjelölés: * — Jégszél; + — Eső; - — Jégszél; < — Áradás; > — Apály; ? — Készenlét. Megjegyzések: Helyi jelentésű csapadék volt; maximum Záróbb 52 mm. A Dunán még apadó jellegű, bár több szakaszon már fordult. A Tiszán felső szakaszon áradó jellegű, első szakaszon apadó. A Dráva és Sáva áradnak.

SZERELEM NÉLKÜL.

Francia regény. (12)

Írta: PIERRE DAX.

„Imádott kedves asszonyom! Hosszu hallgatásod valóságos kétségbejuttat engem és én kész volnék felháborodott szívem minden haragját rázudítani arra, ki téged elrabolt tőlünk.

„Leveled egy álló hétig a legszomorubb hangulatba sodort engem. Nagy nyugtalansággal tölt el s ha újból elolvasom, végtelen gondolkodásba merülök.

„Hát elvégre is, Lucienne, férfi-e vagy vadállat az, ki férjednek nevezi magát? Hihetetlen, hogy a te bájad, a te kedvesség, a te eleganciád, a te lelked ne tennék őt rajongó szerelmissé. Nem, lehetetlen, hogy a te fenkölt lelked a legridegebb férfit is ne ragadja el a szerelem legnagyobb extázisába.

„Lamoureyre Abel talán nyomorult? Legalább meghoszulod-e magad ezért? ... És te azt akarnád, hogy férjhez menjek? Amiket te írtál nekem, azok épen nem nagyon biztatók rám nézve, főként, ha félig szerelmes volnék s orromnál fogva vezettetném magam valakitől, ki ugy tenne, mintha szeretne, nagyon, vagy csak egy kicsit. Igen, mert egy kicsi szerelem is elég a boldogsághoz.

„Te azonban sokat akarsz, Lucienne. Hogy az életed az övébe olvadjon? Nem vagy-e túlkövetelő? Hadd legyek én a mestered!

„Nem kérsz-e többet attól a férfitől, mint amennyit adhat? Nem minden lelkület oly forró, mint a tied. Férjed talán kétségbeesne, ha sejtene is lélekállapotodat. Ne árul el neki. Észrevétlenül kell alkalmazkodnod hozzá: és ő maga fogja felfedezni azokat a kincseket, mik lelked mélyén rejtőznek.

„Engedj neki időt. Nehéz dolog igényeinkhez, zsarnok szerelmünkhez alkalmazkodni, annak magát alávetni egy férfinak, ki harmincz évig úgy élt, mint madár a levegőben. Nagad mondd, én bus szívem, hogy a férfiaknak nincs érzékük azokhoz a szubtilis dolgokhoz, mik nekünk létfeltételeink. Gondold meg, hogy Abel még nyolcz hónappal ezelőtt a nagyvilág-végtelenségében kóborolt és ime most palotájába van zárva, hogy királynője szép szeméit bámulja. Erre gondolj és megbocsátás neki és türelmet tanulsz. Ez talán ép olyan nehéz dolog neked, mint neki.

„E dolgokon jár az eszem azóta, hogy leveledet vettem és én őszintén megmondom mindent, amit gondolok. Lucienem, a te látóköröd nem nagyobb, mint a meddig anyád szeme elért. Köztünk maradjon, anyádnak rossz szemei vannak! Te nem ösmered a világot és ime, érzékeny lelkületteddel fegyvertelenül állsz a harc közepette, melyben az a rut társadalom szidalmakkal és sérelmekkel illet. Te nagyon egyenes vagy s a hazugság visszárszát, pedig a társadalom megköveteli azokat a hamisságokat, melyekhez sohasem tudsz hozzászokni. Ne káczagj az én filozófiámon: az életből meritem azt,

„Házasságod óta — mely életemben az az időpont, mikor megnyílt előttem anyám szalonja — biztosítalak, nem vesztettem el időmet. Kinyitottam a szememet, a füleimet, hogy figyelmemet semmi se kerülje el.

„Tudod-e mit mesélt a multkor d'Espinette kisasszony? Ha diagnózis helyes, akkor adj hálát az Istennek, hogy te, Garricourt Lucienne, Lamoureyre Abel felesége lettél, mert ez a házasság a költészet és próza egyesülését jelenti. D'Espinette kisasszony azt mondta ugyanis — nem nekem, — hogy két hasonló lelkület egyesüléséből a legnagyobb baj származhatik, mely egy házaspárt érhet. Etiológjáról, limphatizmusról beszélvén, hozzátette, hogy egy ily házaspárnak — ó iszonyat! — csak idióta gyermekeik lehetnek... Képzeld el a gyermekeidet, amint akár a majmok, ott mászkálnak a budoirod szőnyegén... Ugy-e borzadsz? Énekelj hát egy Te. Deumot edesem, mert ha a kis d'Espinette igazat mond, a te házasságod valóságos áldás.

„Amióta a társaságba járok, Franciaország legiszonyubb teremtese lett belőlem! Nem hiszek többé az „Ő“ érte lángoló szivekben, sem a „könyektől“ ázott levelekben. Bizony, az olvasott dolgokban való hitemet valóságos halálcsapás érte, főleg azóta, hogy madame de Beaudrignonhoz járok, aki szinte megborzongat.

„E hölgyek legnagyobb része komédiáns. Anyám azonban ugy kívánja, hogy megösmérem őket: anyám épen ellentéte a te anyádnak. Talán azért küld a társaságba, hogy hamarabb kerítsen számomra férjet. Azonban egyelőre nincs kilátás... Steibel ur igen kedves volt az esküvődön. Mesélj valamit róla. Gyakran látod? Hogy hívják a férjed másik barátját, aki szintén nőtlen?

„Ime elmondtam neked az összes újsgokat. Távozásod óta, mindentől meg vagyok fosztva, Ha a de Beaudrignonok és a d'Espinettek udvarolni akarnak nekem, elfödik a szemöket, mint a kertész lánya mondja. Csak egy barátóm van és nem is akarok kettőt. Mondj el nekem mindent. Szívem mindig nyílt könyv előtted. S ha e pillanatban nem gonosz is e szív, el kell ösmerned, hogy fehérségét némi szürke tónus szövi át.

„Imádlak én kis mártirom. Irj nekem. Jeanne.“

„U. i. Rejtsd el bánatodat a világ elől és ha boldog leszel, boldogságodat még jobban titkold. A gonoszság keményen, mint a jégeső, csapja a lelket, ha a maga meztelen igazságában mutatkozik. A csalfaság járja a világot és az emberek ámitásnak veszik az egyenes, igaz őszinteséget.“

V. Hamu alatt szikra.

Egy év mult el Lucienne házassága óta és lelkiállapota még mindig olyan volt, mint azon a napon, mikor barátójének levelet írt. Még mindig nem tekintette magát egyébnek, mint bejáró személynek. Csak külseje változott meg az önszeretet amaz erejétől, mely benne az asszonyi jogok tudatát tartotta ébren. Észrevétlenül lett biztosabb, határozottabb a fellépése és egész lényén meglátszott a társadalmi érintkezés megszokása: valami nyugodt szilárdság váltotta fel előbbi leányos félenkséget.

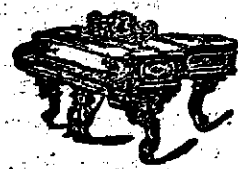
Belnyugodott a sorsába, mint végzete különös rendelkezésébe, csak egyet került, azt, hogy a világ boldogtalannak higgye. Valami benső láztól kergetve, bejárta Páris fényes üzleteit, nagy bevásárlásokat tett és mint független urnó rendelkezett.

Palotájukat disztárgyak, bronzok, csipkék, szőnyegek ékesítették és Lucienne annak a derült fényezésnek egy nemét honosította meg, melyet eleinte nélkülözött.

Lamoureyre örült e változásnak, melyet önmagának tulajdonított. A mézeshetek sivárságáért kárpótlást talált most abban, hogy Lucienne napról-napra közeledik feléje. Az izlése, a gondolkodása az övéhez simul s a változás mindennap teljesebb. Igazán boldog férfinak tartotta magát Lamoureyre Abel!

(Folytatása következik.)

Felelős szerkesztő: Kálnoki Izidor.

10 forint egy zongora

hangolása és karbantartása egész évre. Egyszeri hangolás 2 forint. Sternberg Ármín és Testvére cs. és kir. udvari szállítók. Zongoratermek! Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körtsarkán) ZENEPALOTA.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. november 28-án.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Includes sections for 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Malmok', 'Bányák és téglagyárak', 'Közlekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Pénznekem'.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, 1898. kedd, november 29-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ
Évi bérlet 205. Havi bérlet 25.
Himfy dalai.
Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Írta: Berczik A.
Személyek: Kistfaludy Sándor, Mihályfi Desző, Károlyi Rákosi, Szegedy Róza, Cs. Alszegi Ligeti J., Vízvári Rozsly Antal, Buzsáky Kálmán, Csillag T., Horváth Csillag T., Nádya B., Fehér György, pap, Székely Péter, Horváth János, Gaál József, Nagy Pál, Nagy Pálné, Janka, leányok, Borjai Lászlóné, Stancz, leánya, Ágh Ferencz, Gabányi.

NÉPSZÍNHÁZ
Bibliás asszony.
Operette 3 felvonásban, 4 képből. Szövegét írta Antony Mars és Maurice Hennequin. Fordította Heltai Jenő. Zenéjét szerzezte Victor Roger.
Személyek: Hl. Ernő, Németh Szabolcs, Chateaufort, Solymosi Lászlóczy, Beaugency herceg, Solymosi Lászlóczy, Pontbichet, Kovács, Trénitz gróf, Tolnai, Celestin, kammerler, Tolnai, Oreg herceg, Ujvári, Jolivet, Várnai, Pontgibaud, Horváth M., A polgármester, Horváth M., Chateaufort Edith, Kóty Klára, Thea, táncosnő, Z. Birdi, Maréchalé, M. Csabai, Sarah Pauline, Garai M., Teréz, Veleznó.
Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ
Évi bérlet 131. Havi bérlet 17.
Az álarczos bál.
Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzezte Verdi. Szövegét átírták fordította Böhm Gusztáv.
Személyek: Richard gróf, Perotti, Bené tükörje, Beck, Amália, René neje, Vasquezné, Erika, jósónő, Hagemann, Oskár, apódf, F. Pevny, Samuel, Komay, Tom, Szendrői, Silvano, Hegedűs, Földes, Ney B., Szolga, Juhász.
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ
227. szám. Először. 227. szám.
A tekenősbéka.
Bokhózat 3 felvonásban. Írta Leon Gandillot. Fordította Fül J. Bela.
Személyek: Champolier, Gál, Léonie, felesége, Lányos I., Lemarquisné, Niki L., Briget, Gál, János, ügyvéd, Hegedűs, Adolphe, Tapolczai, Gibouléan, Rónaszi, Gibouléan, Hunyady, Jufrette, leányok, Varsányi L., Angéla, Pécsi P.
Kezdeté 7 és fél órakor.

VÁRSZÍNHÁZ
Zárva.
KISFALUDY SZÍNHÁZ
Csók.
Vigjáték 4 fejr. Írta Déczy L.
Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ
L. Komáromi Mária asszony feljöttével.
A garasos kisasszony.
Operette 4 felvonásban. Írták Mars és Desvignes. Fordították Reiner Ferencz és Makai Emil. Zenéjét szerzezte Pianquette Rébert.
Személyek: Napoleon, Girón K., Michel Bernthe, Székely K., Anatol, pékárgény, Szendrői, Rascalon, Beross E., Brigollet, pék, Haisz B., Erika, a fő, Kalnai J., Turgin, Márai J., Gergely, Miklósy, Praxinos, Kados, Marica, Komáromi, Rascalon, Vlád Gicella.
Kezdeté 7 és fél órakor.

Színházi műsorok.

Table listing theater performances across different venues: Nemzeti Színház, Népszínház, Magyar Kir. Operaház, Vigaszínház, Népszínház, Magyar Színház, Vár Színház. Columns include play titles and cast members.

PROPELLER-szálloda. Budapest, VI., Szív-utca 52. Andrásy-ut és Podmaniczky-utca között. Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, miszerint fent nevezett ezim alatt szállodát nyitottam. Az izlésesen berendezett szobák 80 krtól feljebb állnak a t. közönség rendelkezésére. Kifő konyha. Pontos kiszolgálás. Kifő tisztelettel a szálloda-tulajdonos.

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni, hogy a párisi dr. Boiton Injektio Oriental már néhány napi használat után elmulasztja még a legidősebb és legalkalmasabb bajokat, is. — Főlegesen tehát Csepelvárosban, mert ezek csak a gyomrot rontják de a hajj nem gyögyítik meg. Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest V., Széchenyi-tér és Nagykorona-utca sarkán, hol úrvegenként 1 frtért kapható.

Finom női fehérneműket és menyasszonyi kelengyéket jutányos árrban, legnagyobb választékban ajánl Kanitz Ferencz és Tsa szépeességi vászonraktára Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Csakis ezt kérje: „Cognac” (Három csillag) Louis de Salignac & Co. gyártmánya Cognacban.

FOGAK 2 forinttól, hanélkül, hogy a gyökereit el kellene távolítani, szájpaddalással a anélkül is (hidmunka). Foghúzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio.) Igen tartós fogtömés. — Fogkoronák gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpaddást fölöslegessé teszik. Fogorvos dr. NEUFELD, Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota. Vasár- és ünneppnapokon délután 4—5-ig.

H-alaku acél patkó-sarok. Tetejemen olcsóbb árak. Polyton éles; csútlépcsés lehetetlen. Biztos lépés által a lovat kiméli. Kaszab és Breuer. Budapest, Küllő-Váci-út 91. Patkó anyagok és csavar-árúk gyára.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előretizetendők készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár

ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czélszerű az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szeirenyére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Feketének sorait olvastam, én is sokszor gondolkodom, önére, keresettel levelével Bakonyit. 2371—1

Doktor. Közlése egészen megnyugtató. Alója megért az Isten. Kicsikéje. 6864—1

6éza. Vasárnap nem, de hétfőn fogadok. Ökvetlen várja Szenvedője. 6882—1

Gyógyszerész- segéd kerestetik vidékre melegebbi helépsére. Ajánlatok a kiadóhivatalba kérének „Gyógyszerészség” jelige alatt. 6970—4

Bertuskám. Igen kérek választolj mielőbb soraimra, mert kedves soraid annyira hiányoznak már, hogy azt le sem írhatom. Hol késik aza várvárt „csunya” kép? Legközelebb egy hosszú levelet ír csókolo M.-od. 6974—1

Komoly szándéknak levele van már egy hete, kérem átvenni, választ várók szombatic. 2373—1

HÁZASSÁG.

Feleséget keres ismeretség hiányában ez uton egy 34 éves 3000 frt évi jövedelemmel bíró elég csinos vidéki hivatalnok. Pár ezer forint hozományt is megkíván, de különös gondot fordít arra, hogy felesége igen csinos, művelt, intelligens családból és jó gazdasszony legyen. Kizárólag komoly, nem amonnyim levelet kér „Diskréció” jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 6980—2

Keresek barátnóm részére, ki egy csinos, háziasan nevelt, róm. kath. vallású úrvaleány és szép buter- és kelengye felett rendelkezik, egy biztos keresettel bíró iparost vagy kereskedőt. Komoly és névvel ellátott levelek „Arva Gizi” jeligével ellátva e ap hoz kéretnek. 6756—2

ALLÁST KERES.

Kisasszony, ki már nagyobb irodákban alkalmazva jártas, megfelelő állást keres. Hajlandó az állást próbára ingyen is elfoglalni. Czime a kiadóban. 6802—3

Házikisasszonynak ajánlkozik jó családból való fiatal árva leány. Czim a kiadóhivatalban. 2353—3

Házgondnoki állást keres egy kellő biztosítékkal bíró hivatalnok. Bővebbet személyesen. Megkereséseket „Ügyes” jelige alatt kérek. 6888—3

Heti- vagy időszaki laphoz szerkesztőt, vagy munkatársul ajánlkozik kitűnő szakember. Esetleg azok expedícióját is elvállalja. Ajánlatok a kiadóba „Heti lap” czimen kéretnek. 6792—3

ALLÁST KAPHAT.

sz emberek ezrei panaszkodnak, hogy nincs keresetük. Intelligens egyének jövedelmező foglalkozást találnak. Ajánlkozik itt helyben naponta személyesen VI., Váci-körút 21. II. em. 7. sz. alatt jelentkezhetnek, vidékről pedig irásbelileg a legkisebb helységből is „Munka” jelige alatt szintén a fenti czimen. 7027—4

Zárs kerestetik egy igen jól jövedelmező nagy vállalatához 3—4000 frttal. — Bővebbet személyesen. Levelek a kiadóhivatalba intézendők „Szerencse” jelige alatt. 6780—4

OKTATÁS.

Zongora-órák adására ajánlkozik ugy házban mint házon kívül, a bécsi-konzervatóriumot kitűnő sikerrel végzett zongoratanárnő. Elsőrendű referenciák. — Czime a kiadóhivatalban. 6822—5

Correpetitornak ajánlkozik gymnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416—5

ELADÁS.

Egy régi fa és szénüzlet, a belvárosban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6918—8

Gyógyszertár, évi 4—5000 frt forgalommal halál- lozás miatt igen olcsó áron eladó. Venni szándékozók küldjék czimeiket „Gyógyszertár” jelige alatt a kiadóhivatalba. 6872—8

VÉTEL.

Megvételre kerestetik egy 200—300 holdas birtok lehetőleg Budapest közelében. Részletes ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit „Birtokos” czimen. 6904—9

Házi verki olcsó áron kerestetik megvételre. Czim a kiadóban. 6704—9

Kétkerekű kéziköcsi, használt, olcsó áron kerestetik megvételre. Czim a kiadóhivatalban. 6708—9

KIADÓ SZOBÁK.

Utczai butorozott szoba, kétablakos, a dohány-utczában, második emeleten, előszobával, lepcsőházból különbejárattal, olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6920—10

A Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utczai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 6144—10

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolt helyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 80 krért Réthy-féle Pemeteft-czukorkát. 1537—18

Egy tisztességes család hajlandó (2 éves től kezdve) fiu- vagy leánygyermeket teljes ellátásra csekély fizetésért elfogadni. — Czim e lap kiadóhivatalában. 6734—18

Jó ebédkosztot kaphat 1—2 ur intelligens családnál az Eötvös-utczában. Czim a kiadóban. 6766—18

AZ ORSZÁGOS HIRLAP hölgyközönségéhez!

Megjelent

a legszebb divatújság, a

FRANCZIA DIVATLAP

az „Országos Hirlap” divatlapja.

Szerkeszti: **WOHL JANKA.**

A „Francia Divatlap” ugy szerkesztésében, mint kiállításában olyan újítást jelent, mely a divat-irodalom minden eddigi termékét fölülmulja és a hölgyközönségnek minden elképzelhető divatkérdésben olyan tanácsadója, amilyen magyar nyelven eddigelő még nem jelent meg.

A Francia Divatlap havonként kétszer, és pedig minden hó 1-én és 15-én jelenik meg; terjedelme számonként 13 oldal; minden egyes száma egyaránt kiterjed a női divat minden ágára, a gyermekdivatra és a kézimunkákra; nagy és jelesen szerkesztett szépirodalmi és közhasznu rovatot is tartalmaz, valamint minden számban egy folytatolagos regényt közöl, mely könyvivalakjában nyomtatva évenként két kötetet ad; képes divatrésze teljesen Párisban készül; minden számának külső lapja, továbbá belső 4. és 5. lapja gyönyörű színyomatu képekkel lesz díszítve, így tehát minden szám három oldalon tartalmaz színyomatu képeket; minden második számához ingyen adunk egy életnagyságu kivágott szabásmintát; a „Francia Divatlap” az összes magyar divatlapok közt a legolcsóbb.

Előfizetési ára évenként 3¹/₂ frt 60 kr., félévre 1 frt 80 kr., negyedévre 90 kr.

Kedvezmény az Országos Hirlap előfizetőinek!

A „Francia Divatlap” előfizetési ára az Országos Hirlap előfizetőinek:

Egy évre 3 forint, félévre 1 forint 50 krajczár, negyedévre 75 krajczár.

Az Országos Hirlap és Francia Divatlap együttes előfizetési ára

Egy évre 17 frt, félévre 8 frt 50 kr, negyed évre 4 frt 25 kr, egy hóra 1 frt 45 kr.

Megrendelhető az Országos Hirlap kiadóhivatalában, VIII., József-körút 65.

Azok, akik már most beküldik a Francia Divatlapra az előfizetési díjat, január elsejéig ingyen kapják a megjelenő számokat és előfizetésük január elsejétől számítódik.